

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Observatoriulu ese de done ori in septemana, mercuria si sambat'a.

Pretiu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie sên linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adrese de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 23.

Sibiu, 21/2 Aprile 1879.

Anulu II.

Deschidere de prenumeratiune dela 1/13 Aprile a. c.

Acei domni abonati carii s'au prenumeratu la „Observatoriulu“ numai pre câte trei luni, adeca pâna la 31 Martiu st. v., sunt rogati a'si innoi abonamentulu pe 1/13 Aprile, pentru-câ se nu li se curme espeditiunea diariului.

Pretiu pe 3 luni pâna la 30 Iunie st. v. este numai 2 florini val. austriaca, éra pe urmatoriele 9 luni pâna la 31 Decembre 6 fl. In afara unde porto postei este duplu, diariulu nostru costa 22 franci pe 1 anu intregu, 11 franci pe ½ anu, sau in valuta austriaca 10 fl. pe 1 anu, 5 fl. pe ½ anu.

Precum amu anuntiatu de repetite-ori, pretiu se pôte transmite in bilete de banca austriaca, sau in bilete ipotecarie romanesci, sub cuverta sigilata in regula, sau prin mandate (asemnatiuni) postali.

Tôte abonamentele se adresséa de a dreptulu la Redactiunea „Observatoriului“ in Sibiu, piati'a mica Nr. 27.

In capital'a Bucuresti abonamentele se facu si la librari'a J. Szöllösy in piati'a teatrului.

In Craiova onoratu domnu professoru Sim. Mihalescu avu bunatate a luá asupra'si primirea si inaintarea de abonamente.

Espeditiunea de aici din locu se face cu mare precisiune; cu tôte acestea totu se intempla unele neregularitati pe la posta; noi implinim cu tóta placerea ori-ce defecte, numai se ni se arate in 8 zile, compute din diu'a in care ar fi trebuitu se ajunga cutare Nr. la adres'a lui.

Redactiunea.

Proiectulu legii de magiarizare in comisiunea dietei.

In legislatiunile Ungariei s'au intemplantu de 12 ani incóce mai multe lucruri fenomenali, nicairi mai vedute nici audite. Unulu din acelea este si proiectulu de lege, cunoscutu lectoriloru nostrii inpreuna cu motivele lui, precum si cá acela e depusu la biroulu camerei, apoi transpusu la o comisiune, spre a'si dá parerea asupr'a lui.

Acea comisiune se intruní in 27 Mar. sub

Foisior'a „Observatoriului“.

Cum potrecu tieranii candu se afla la drumu.

(Schitie din viati'a poporului.)

De: Grigorie M. Jipescu.

(Urmare si fine.)

Dupa ce dregu, le vine anim'a la locu, fétia li se inseninédia, le vine graitu, uita de necasu si de cele patite si incepu éra si glumele. Plecandu dela conacu si mergendu la drumu Nastassica, flacau cu boii galbeni de i vedi inainte, isi dá cote cu ande nene-seu si rupendu-o cu rusinea spune: ca i s'a facutu perú maciua de ce a vedutu elu in hei Bucuresti, vorb'a hálua, unde pung'a scuturesci, candu a fostu acolo cu scandurile lui logofetu Mieluca. Dice ca a descarcatu marfuliti'a la unu boeriu ajungendu la elu dupa resaritulu sórelui, si ca in céstu ala la boeriu nici canii lui nu se trédisera din culcusiu, necum ómenii d'acolo din curte. Mai trecu ce trecu si apoi audii balancanindu unu clopotu de cióie si'si dise colo ostenitu, dar acú? ce se hie asta? Candu colo era unu clopotu aráratu la strásina casei boerului. De un' se intieléga elu, ca nu mai veduse, ca tiutulu clopotului vestea ca s'au sculatu ài din casa: era pe la prandisioru alu micu, candu fetele si nevestile la satu au si datu hertur'a gatá. Mai trecu pucinelu, dupa sunetu cá de candu bagaiu lulu'a in breu si odata esira vr'o trei romani de josu dintr'o chiliutia si se indesara pe scara s'alerge se intre susu colo. Si preste doue césuri se ighi cocón'a afara. Elu cum o zari d'odata i se sbêrli perulu in crescutu si i se incárciara vinele si o tuli d'a fug'a spre boi, se i tia se nu rupa, crediendu la hirea lui, ca s'aru spariá si ei cá elu! Vedi la satu nu sunt muierile asia! Cocón'a asta era — hie la ea acolo — prapadeni'a pamentului! Nu stiai ce e, chipu alu lui D-dieu, ori alta irédia! In capú ei o halaciuga de peru catu turnú; gandesti c'o hi smulsu

presidenti'a deputatului Gabr. Váradi, proprietariu din Marmati'a, incuscritu cu famili'a baroniloru Stoica din acelasu comitatu. Resultatulu lucrariiloru acelei comisiuni se vede publicatu in tôte diarele capitalei unguresci, pe scurtu, dara totusi caracteristicu si demnu de a medita' seriosu asupr'a lui, precum se va vedea indata.

Mai antai luandu cuventulu dn. ministru Trefort declará indata dela inceputu, cá densulu se va invoi la orice modificare, ce nu ar fi destinata a inaspri legea, in locu de a o mai inblandi. Cu acésta dn. ministru recunoscu pe facia, cá proiectulu seu este in adeveru prea ageru (éles).

Faimosulu renegatu Bela Grünwald facu declaratiune totu asia de neasteptata, spunendu curatu, cá elu nu crede se póta folosi ceva legea la poporulu tieranu, éra mai anume la romani si la ruteni; ci cá tôte incordarile de a magiarisá voru remanea cu totulu in desiertu, fóra picu de resultatu, ostenéla perduta (elvezett munka); deci elu e de parere, cá magiarizarea se se marginésca numai la orasie si cetati; elu inse scie, cá cas'a deputatiloru e decisa a generalisá legea, asia se va supune si densulu; la detalluri va votá pentru indulcirea legei, dara apoi pentru cátu va remanea din proiectu cá lege, va cere cá se fia executata cu rigóre. Asia dara acestu renegatu vrasmasiu vechiu alu nationalitatiloru, s'a spariatu chiaru de fapt'a maniloru sale, cá-ci adeca acelu omu are parte considerabile din ur'a semenata si inradecinata mai alesu intre slavaci.

Cunoscutulu Aladar Molnár declara, cá saluta cu bucuria proiectulu, inse numai in principiu, continua a vorbi in termini asia de incurcati, incátu abia poti gáci ce vrea; mai pre urma inse totu ese, cá si elu este fórté ingrijatu de realizarea practica a legei, inca si dupace se va mai inblandi; in fine inputa ministrului, cá de ce a si mai esitu cu acelu proiectu, in locu de a dá legea scolastica in revisiune, si atunci se fia virítu (escamotatu) in ea si magiarizarea scóleloru elementarie, asia, in cátu nici se se observe si se nu produca intre nationalitati agitatiunea ce se vede.

Acelea cuvente ale lui Molnár, care si asia nu se are bine cu ministrulu, au intiepatu pe dn. Trefort, ceea ce se cunósce limpede din replic'a densului. „Sunt atáti ani de candu imi cereti si insisteti neincetatu pentru o lege cá acésta“, dice

ministrulu, „éra daca o asi fi legatu de legea instructiunei poporului, revisiunea ar fi produsu agitatiuni si mai mari.“

Fanaticulu ardelénu Ales. Hegedüs ii pare reu, cá legea acésta nu s'a infintiatu indata dela 1868. Vede si elu cá s'au produsu agitatiuni, crede inse cá acelea nu sunt generali. Adópta proiectulu, pretinde inse cá legea se fia executata cu prudentia (eszéjesség, care se póte traduce multu mai nemeritu cu astutia-viclesiugu); mai cere cá statulu se faca asia numite asile de prunci mici (Kleinkinderbewahranstalt, kisdodovoda), in care se infunde pe pruncetii dintre 2 si 5 ani luandu'i din grij'a mamelor si dandu'i pe mani de doice unгурóice, care se vorbésca numai unguresce cu ei; adeca mesura luata dela ienicerii turcesci de odinióra.

Betranulu Csengery, membru alu academiei, se indoiesce fórté de resultatele asteptate dela legea acésta, róga pe ai sei, cá se nu'si faca illusiuni, cá-ci elu nu crede cá invetiatorii dela scólele elementarie se póta magiarisá vreodata.

Gabriel Baross este de opiniunea lui Hegedüs, cá acésta lege trebuea se se introduca de multu; mai spune câte verdi si uscate, cá oricare altu fanaticu, apoi mustra si pe ministru, pentru-cá espunerea sa de motive suna cá si cum si-ar cere scusa dela nationalitati.

Carolu Szabó consiliariu ministeriale tîne, cá daca candidatii nu voru fi in stare se invetie unguresce in scólele pedagogice magiarisate, apoi nu o voru mai invetiá nici in 12 ani, in fine ia pe ministru in aparare contra lui Baross. In discussiunea speciale taiara din titlulu legei cuventulu „obligatoria“, (vedi „Obs.“ Nr. 19). Adeca legea acésta, adeca invetiarea limbei magiare, se nu fia obligatória? Atunci de ce tréba va fi acea lege? Intr'aceea se avemu patientia pâna va terminá comisiunea si va fi gatá cu operatulu seu, cá se vedemu ce se va alege mai alesu din §§-ii 7, 8 si 9, in care este prevediuta o controla stricta, ce va se o exercite nu numai ministrulu de instructiune publica prin organele sale, ci si ministrulu de interne prin ale sale, prin politia, prefecti, vice-prefecti si subprefecti cu gendarmii, dorobantii, haiducii si spionii loru.

Atáta se adeveri in dio'a de antai a comisiunei, cá ministrulu Trefort stá sub influenti'a si

in bataie cocóna haia perú la 10 femeii, ca prea era clai'a mare. Sprençinile ei negri corbu, facute cu mie-diou de nuca arsa, fati'a ei cum e coliliea, de pare c'ai scos'o din tronu cu fain'a, ochii ei bobosiati si bleositi, bulendriile i aternau catu pe colea, d'ai hi crediutu ca alta muere i le ar hi datu de poména, ca scaldase pe cineva si nu i se loghiau pe trupu; glasu subtire cá de o éda fatata la St. George. Ce pecatu neica si cu coconetulu Bucurestiului! Vedi, ele nu sunt cá rumancile nóstre! Ca rumanc'a tiése, cóse, spala, secera, tóree, aduna, cárpesce, cresce copii, paseri si ghitisióre, croesce, gatesce mancare, padiesce cas'a, ghiea, gradin'a si tiarin'a, — adicátilea muieria oneori ne intrece si pe d'ande noi la lucru si la harnicie. Da cocón'a orasiului se tolancesce in métasuri, pórtá nestimate, se culca pe pufaria, dórme de se buhãesce, se trandaghiesce, siede geab'a, i se clocesce mintile si cugetu, i nalucesce a trai din spinarea a 10 prosti si a paisprediece natarai si o duce cá vai de lume! Cinste, rusine, munca, ghieatia pacinica, sanetate, frica, padiéscate sfantuletiu: nu se pominesce la densa macaru se orbesti unu sóricce chíoru. Boieri si orasianii se baga slugi la muere si remanu detori venduti si cu nimicu nu s'alegu din inganfarea malaiatia a coconetului. Sfantu Tirifonu, reu de locuste, póte elu se le mai potolésca dorú de cheltuitu!

Unchiasiu Barba-Lata sparge vorb'a flacaului si adaoge vorbindu: ea lasatii feti mei sporogel'a si lamuriti-me v'a scadiutu or' va crescutu biru dela sf. Vasile ce-a trecut incoace, cá parcalabulu nostru, mancal-aru taunii, totu cere, platimu si éra ne apuca cu veste de revasiu galbenu! Me bate gandú se banuiu ca ne 'nsiéla cá pe copii si ne papa banii, munculiti'a nóstra a asudata! Me, fratióre, dá ce stapanire om hi avendu, ca noi de candu traimu n'amu veduit'o in ochi prin satu, nému de nému nostru. Cum calicescu hei boeri, la Bucuresti, ori domnu Goburnu, odata te pominești cu parcalabu in spinare: scótetii banii, vere, ca trebue la boieri! Injuga-te Stoico, fa-te luntre si punte Francule; parpalestie Sóre: frigete Aldeo; fate téca de pamentu ori musiu-noiu Stancule, numai hei de susu se aiba de cheltuiéla!

Peste 2 luni éra 'ti ese inainte pacostea de parcalabu in capú satului: bani, me fartate, c'au datu boerii de golatate; bani se hi fostu, iau inghititu asia de nici nu se cunósce c'a fostu vre-o lascaia chíora se védia Bucurestii! Ajunseramu, mà-re, de nu mai cunóstemu: boú e injugatu la caru or' romanulu in loculu boulu! Ande Dumanelu si Bolocanu ai mei — se'mi traiesca — isi lungescu gitú totu uitandu-se la chipu meu, nu me credu totu ala: asia de 'mi-am preschimbatu fati'a subtu povar'a dariloru! Ne totu tramitu la taftu (functiune) cate unu cioflengaru vinetu si ruptu de fóme si ne ciupesté mai din fenu, mai ghite, din bani si drepate nu mai videmu cu ochii. Dreptatea o videmu numai pe prisp'a arendasiului, in pung'a ciocoiului si a grecului. Premaru s'a invetiatu de calca totu pe urmile loru. Pop'a tace cá mutti. Mei, asia o hi scriindu la lege, ca ori ce liotica, palavaticu, misielu, ponivosu oru veni in satu, toti se jumuléasca, se jupiesca, si noi se tacemu cá buturug'a? Tóte lesnaturile le napustescu la noi se se inciorogésca si iai vedutu pe urma, dupa ce 'nvétia potecile satului, ca ne sugu asia de frumosu, ca ei se facu fruntasi din spinarea nóstra, éra noi remanemu totu codasi, prostiti, ticalositi, batuti si ne ingrijiti. Audiu ca scriu la gazeturi si la carti, c'o se ghie binele bulucu preste noi, c'o se ne bata fericea: póte pe lumea ailanta! Binéli ce'lu avemu noi dela stapanire se cada pe capú, in cas'a si pe cheptu aloru ce ne mananca banisiori si ne ascundu dreptu nostru. Dreptatea nici alu de susu nu ni-o póte rapi, ca-ci la ce ne-a mai dat'o, déca e vorb'a asia.

— Da lasa 'ncolo, unchiesiule, dice Ganjea, nu'ti mai aduce aminte, tocma acú la calatorie de relile astea invecchite. Tine'ti hirea mosiule! Bunu e Dumnedieu, mesteru e uciga 'lu vederea! Mai bine fa'ti cruce, scuipa'ti in senu si di: aparane Dómne de mai reu! Candu s'oru indárji turmaci aia de boeri pe noi, te pominești ca ne-or pune si la jugu, cum ne-au peritu ghitele de bóla? Multu s'arata boerii mari, avuti, spatosi, suflete mandre, dá candu colo: totu din spinarea rumanului, din traist'a veduvei traiescu. Si incaile nu ne lasa in

pressiunea brutale a multor oameni fanatici, că inse chiaru pe unii dintru aceia incepe a'i muștră consciința lor.

In totu casulu acēsta lege de ieniceri in locu de a folosi ceva Ungariei, ea va aduce folosulu celu mai mare Romaniei, cā-ci precum in timpul persecutiunilor religiōse din sec. alu 14, 17 si 18-lea nu numai dieci de mii de romani dara si din secui au fugitu si trecutu muntii in Moldov'a si in Munteni'a pentru totdeauna; intocma se va intemplā si asta-data. Caus'a daca nu este aceeași, este inse cu totulu analōga. Atunci persecutiuni fanatice religiōse, acuma persecutiuni totu asia de fanatice nationali. Atunci inchiderea, confiscarea si derimarea bisericilor gr.-orient., exilarea preotilor in Dalmati'a, mai tardiu sub reformatiunē batai'a si ucidera episcopiloru, spoliarea monastiriloru, gonirea din țiera a calugariloru gr.-orientali; sub Mari'a Teresi'a ridicare de furci pe la fruntarie; pe viitoriu, in casu de a se adoptā legea ce stā in discussiune, inchiderea de nenumerate scōle romanesci facute si intretinute cu spesele comunitatiloru bisericesci, gonirea din servitiu a tuturor sutelor de docenti (dascali) romanesci, cāti nu voru fi in stare niciodata se invetie limb'a magiara, prin urmare migrarea lor cu familii cu totu in Romani'a si pōte cu ei de comune intregi; cā-ci se faca ori-cine proba cu 100 sau cu 1000 de individi, cari au amblatu la scōla, dara acum sunt asiediati pe la sate si orasiele, oameni, nu trecuti de ani 50, ci numai dela 25 pāna la 40 de ani, insurati, cu multime de prunci, ingreniati cu grijile vietiei, se le platēscā, cā acolo la sate, se invetie, in acea etate, din diligentia privata, nu limb'a magiara fōrte grea din natur'a sa, ci pe oricare si-aru alege ei din cele europene, si se o invetie asia, cā dupa aceea se fia in stare de a instrui densii pe tinerime intrens'a. Dintr'o mie de insi nu se voru alege nici 5% cari se o invetie. Aci orbu este cine nu vede planulu, candu elu este cu ochi cu sprincene: Dascali-romani nu voru putea invetiā unguresce, dara voru pune in loculu lor preste totu dascali de secui, precum s'a si inceputu pe la scōle comunali.

O cuventare a Dr. Michailu Politu.

(Tienuta in diu'a de 26 Martiu cu ocașiunea desbaterii tractatului dela Berlinu in diet'a ungurēscā).

Onorata casa! Legislativ'a ungurēscā n'are numai dreptulu, ci este si de datorinți'a sa a examina si a 'si dā parerea in numele țierei, asupra unui tractatu de o insemnatate europēna precum este tractatulu de Berlinu. Intrēg'a desbatere asupra tractatului de Berlinu s'ar putea numi ne-fructifera, pentru ca fapte implinite precum sunt ocuparea Bosniei si a Hertiegovinei — nu se mai potu face neintemplate. Este inse inportantulu de a se constatā prin acēsta desbatere, ca Ungari'a fara distinctiune de nationalitati, nu aprobēdia politic'a

pace si 'n plat'a Domnului? Totu incurca lumea si ne ametiescu mintea cu legi paralegi si cu flecarii! Cine stie se'ti desluciesca la sate gandū legii si cine se 'nchina ei si-i facu pe chefu acolo? Legile dormu si dregatori ne induranduse se le strice somnu alu dulce, croescu prin satu alte legi din capū lor, ca le ghine mai bine la socotēla cu croiēla asta! La legea dregatoriloru suna asia: cine pōrta, zechie si itiani e ghita. Pe elu calarescu vatasielu si premarelu! Mulgeti-mi-lu! tundeti 'mi-lu! desbrati 'mi-lu! saraciti-lu! Cine e orasianu e omu! Stati me! Nu ve opintiti, ca asta pōte se hie d'ai mari! Asia e, barbarie! S'a inrēitu lumea, taica, me! La nevoie suntemu frati cu totii si la putere suntemu nascuti a fi robu unulu altuia! Asia e gasca 'n barbie!

Si totu mergendu romanii mei isi curmā vorb'a candu si candu pentru ca asculta, unu cantu de doru aprinsu din flueru se mai uite nevoie, altū cu frundia, altū cu cavalulu si altū cu cimpoiasiulu. Boii tragu mereu in rendu, par'ca asculta si ei si le place, dar' cu gandulu la țieranu se nu i certe si se i silēscā ērasī iute la pecioru, ēr' altū raspunde trecatoriloru, care i descōse si i intrēba: de unde sunteti mei frate? Candu ati plecatu d'acasa? P'acolo a ploatu? Alu cui e ce aveti in cara? Garl'a mare e? Ghitele ve sunt sanetōse? Dā omenii?

In sfersitu ajungu cu bine la orasiu. Intrēba alu dinainte unde siēde domnū cutare, stapanu marfi, ilu gasescu, descarca, lēga boii, le da se imbuce, mananca si ei, se calca in caru si d'or' hi la Bucuresci sateni nu beau apa, ca e Dambovitia urita si tulbure. Apropianduse de negustoru unu cate unu, i spune ca bine l'au gassitu sanetosielu, i tainescu cum au stricatu, cum au ajunsu si ca le pare bine ca au a face cu negustoru cum se cade si la tōte intrebarile negustoriului respundu cu shiēla, si nici umerū nu'lu carmiescu in fati'a densului, tienendu caciu'la in mana. Apoi la plecarea isi iau diua buna dela elu ori dela nevasta sipurica socotindu banii de cateva ori, pana se incredintiēdia de le au datu deplinu ori lipsa. Esindu din curtea negus-

orientala urmata pana acum si ca ea nu pōte consinti cu mandatulu primitu prin tractatulu de Berlinu pentru ocuparea Bosniei si a Hertiegovinei. Acestu mandat pōte se aiba consecintiele cele mai grave. Tractatulu dela Berlinu departe de a fi deslegatu cestiunea orientala, din contra o a complicatu si mai multu.

Diplomati'a europēna ērasi a mai probatu odata ca ea „n'a invetiatu si nici n'a uitatu nemica!“ Asia precum odinioāra Congresulu din Vien'a au dispusu despre sōrtea popōraloru, fara de a consultā dorintiele lor, asia au dispusu si Congresulu din Berlinu despre poporatiunile peninsulei balcanice, fara de a luā in considerare pretensiunile si necesitatile lor. O asemenea procedere a urmatu si tractatulu dela Parisu, care voia se stabilēscā o noua ordine de lucruri in Orientu, desconsiderandu relatiunile locale ale acelor poporatiuni. Astadi tractatulu dela Parisu este unu obiectu preste care istori'a a trecutu la ordinea dilei si unu scriitoru francesu a disu, ca a fostu unu mare pecatu, cā pentru acea erōre mare s'au versatu atata sange nobilu in resbelulu din Krimea.

Erōrea cea mare a tractatului dela Parisu a constat in aceea, ca Europ'a apusēna n'a sciutu substitui in loculu relatiuniloru dintre Russi'a si Turci'a altuceva, decatu garantarea integritatii Turciei. In cestiunea orientala Europ'a apusēna a pornitu dintr'unu punctu de plecare negativu, pe care in parte ilu urmēdia inca si astadi cā adeca: Russi'a se fia tienuta in departare de Orientulu europēnu.

Inse o idea positiva pentru deslegarea cestiunei orientale, idea ca prin ce are se fia inlocuita Turci'a, care nu se mai pōte țienea, acēsta idea nu esista; caus'a nu este aceea ca nu aru esistā elementele pentru acelu scopu in poporatiunile crestine din Orientu, ci neincrederea fatia cu Russi'a au fostu transplantata si asupra poporatiuniloru crestine ale Turciei. Integritatea garantata a Turciei avea se creēdie unu terenu neutralu pentru interesele divergente ale Europei, si civilisata prin reforme Turci'a avea se fia primita in „concertulu“ europēnu.

Dar' nefericitulu experimentu, care a duratu 20 de ani, au probatu, ca Turci'a nu este capabila de reforme. Russi'a avū satisfactiunea, cā cu multu inainte de a pune man'a pe sabia pentru cā se inaintēdia pana la portile Constantinopolei, Europ'a se ajunga la convingere, ca Turci'a nu intr'uneste si nu pōte intr'uni conditiunile unei organizatiuni de statu europēnu, ca ea si-au perdutu dreptulu seu de esistentia.

Barbati cā Gladstone, Stradford, Schaftsbury si altii, cari pe tempulu resbelului din Krimea simpathisau cu Turci'a, s'au lapedatu de ea. S'au disu adeseori ca: „Europ'a nu este inamica a poporatiuniloru crestine din Turci'a, Europ'a numai nu voieste cā aceste poporatiuni se cadia subt dominatiunea Russiei.“ Eu intrebu inse: facutau ēre Europ'a chiaru si numai catu de pucinu, pentru

torēscā, ēr' se inchina si cu boii injugati mana prin orasiu s'o carmēscā pe unde au venitu si se dea cea in spre partea locului, de unde au incarcatu. In trecatu prin orasiu unulu se opresce se bea unu litrocu de ghinu, unū cumpara unu crapceanu prōspetu, altu o lipie calda se duca nevetei si copiiloru de gustare, altu covrigi, nitica sfōra, pacura, altii rogojini, unū lumanarele de cēra ori de seu, altu untu de lemnu s'apoi se intorcū spre satu acasa dēca nu gasescu se incarce cate ceva pentru indaratu.

Acum ei mergu mai repede, ca au carele gōle; d'asupra careloru punu covetirū invelitu cu tiolu de lana ori de canepa, cā se se adapostēscā densii si se nu se strice ceva ce au terguitu. Unii mai sue in caru cate unu bou bolnavu de apa, ori cōtonogitu de pētra si cu cēfa prea rōsa de jugu, ēr' pe sotiu celui bolnavitului lēga de codirla. Incepu ērasi povestirile si glumele in felu de felu. Par' ca sunt ciumatii sateni, asia de nu i lasa la orasiu se mērga pe calca mare si drēpta; paditorii ulitiloru ii huidue si ii injura cumplitu si ei pōrta mare grije se scape din orasiu tēfari, se nu busiēscā ori strice ceva, si asia sunt nevoiti bietii se mātānēscā colindendu siēpte uliti pana se afle pe stapanulu marfei.

Apoi istorisescu ce li s'au parutu loru sucitu, bunu, ori pe dosu la orasiu: ca unulu au intalnitū pe Trandahir'a lui Naie bagata la stapanu doica, socotindu ca e lucrū de rusine a slugarī la orasiu o muere harnica a satului. Unu altu ca i-a placutu boii aluia de i adapā la putiu ala; ca altu se hi avutu bani mai multiceii, ar hi cumperatu doi purcei de i blegosi din curtea brutariului de langa bisericā; ca altuia, iau remasu anim'a la juninea de s'a tomnitu se o ia. Si asia aidea, aidea, doma, doma, mai in cara si in carutie, mai pe josu ajundu cu ajutorulu lui D-dieu acasa, de e vara unii numai in camasie si incinsi cu breu, altii desculțiati de opinci si de ciupici, altii prafuiti si cu premenēla negrita cā de baciū, altu zoitu si inpacuratu de candu unese carū, altu posomaritu si batutu de cale si obosēla. Desjugu, lasa boii la cara, ori ii lēga. Cainii se ducu

aceste nefericite poporatiuni in decursulu celoru 20 de ani de experimentare cu reformele turcesci? Nu s'au facutu nemicu. Subt ochii Europei, crestinii chiaru si in tempuri de pace, au fostu despoiati si ucisi.

A trebuitu cā Russi'a se traga spad'a pentru cā se inauguredie o schimbare pe peninsul'a balcanica. Candu inse legiunile russesci ajunsera inaintea portiloru Constantinopolei, atunci Europ'a se inspaimenta de puterea manifestata din partea Russiei. Dar' nici acuma Europ'a nu se presenta cu unu programu positivu pentru deslegarea cestiunei orientale, ci se margini ērasi la punctulu seu de plecare negativu, de a departā pe Russi'a dela peninsul'a balcanica. Fireste ca acuma lucrū nu mai era asia de lesne: trebueau se se faca concessiuni, inse de acelea care se nu satisfacā nici pe Russi'a, nici pe poporatiunile Turciei, nici pe altucineva si nici chiaru pe comitele Andrassy. Acesta este coprin-sulu tractatului dela Berlinu.

Pe cine satisfaca ēre mandatulu primitu prin tractatulu dela Berlinu? Nici pe magiari, nici pe germani si nici pe slavi. Dēca inse cu tōte acestea ocupatiunea totusi se intreprinse in contra opiniunei publice din Ungari'a si dēca se afla unu guvernū constitutionalu, care in contradicere cu opiniunea publica, ce s'au manifestatu in modu eclatantu, primeste responsabilitatea pentru acea intreprindere, apoi acēsta este o anomalia, care in staturi constitutionale nu se pōte intemplā niciodata.

In ceea ce priveste validitatea tractatelor internationale, apoi acēsta intrebare este de o natura cu totulu totu teoretica. Gubernulu are in privinti'a acēsta dreptate. Incheierea de tractate internationale este unu dreptu eminentu alu suveranului seu alu capulu statului. Chiaru form'a tractatelor internationale corespunde acestui dreptu. Nu statele, ci suveranii inchiaie tractatele prin plenipotentiatii lor. Ultimulu tractatu dela Berlinu nu l'au inchiaiatu plenipotentiatulu Franciei, ci plenipotentiatulu presiedinteli republicei. Acēsta cestiune inse nu este de vre-o inportantia practica, pentru ca in state constitutionale nu se pōte inchiaiā unu tractatu internationalu care s'ar aflā in contradicere cu opiniunea publica. Ca acēsta s'au potutu intemplā in Austri'a este o anomalia. Dar' intrēg'a nōstra politica orientala este o anomalia!

Ea oscilēdia intre contradiceri. Pe de o parte ea ar voi se jōce in Orientu rolulu de eliberatōre fatia cu slavii si a se substitui pana la ēresi care punctu Russiei, de alta parte ea proclama ocupatiunea cā unu ce ostilu fatia cu slavii, cā o sugrumare a loru. Celu pucinu asia trebue intielēsa expresiunea ministrului presiedinte: ca ocupatiunea a calcatu pe capulu sierpului slavicu. (Voci in drēpt'a: pe a celui panslavisticu!) Dēca inse ocupatiunea in realitate n'are se fia decatu numai o mesura preventiva, apoi atuncea aceea este politic'a cea mai miserabila. (Voci in drēpt'a: Oho!) Ea ne inpune rolulu de temnitariu pentru care rolū noi avemu se sacrificamū miliōne de bani si riuri de sange!

mai 'nainte acasa se vestēscā venirea sateniloru, ēr' femeile punu de mamaliga si gatescu de mēsa. A dōu'a di se intalnescu satenii cu calatorii nostri, ii intrēba de sanetate, despre cum a traitu, cum au petrecutu, cum au gassitu bucatele, ghitele si omenii pe unde au calatoritu ēr' ei respundu: Ei mare, tōte bune, cu pace si cu sanetate! — Tōte cu norocu lor!

Urmarindu cugetele, feliulu, vorbirea si simțirea drēpta a romanului in calatorie, marturisescu ca acēsta scriere este alēsa pe glasū si pe deprinderile țieranului si a vorbirei lui din secolulu in care traimu. Povestirea nu e inchipuita, adese-ori asia vorbescu opincarii nostri, puterea neadormita si pururea veghiatōre la nemurirea neamului romanescu.

Cātra rōndunele.

ēr' ve duceti rōndunele
Preste vāi preste campii,
Me lasati in noru de jele
In acestu desiertu pusthiu?
V'ati uritu aci la mine?
Sēu nu vreti cā se'mi cantati
Diminēti'a 'n diori senine
Dorulu se mi'lu alinati?

* * *

P'ale vōstre aripiōre
Si p'alu vostru dulce sinu,
Duceti-me soriore
Me scapatu d'alu meu suspinu!

* * *

De catu țier'a mea iubita
Se o vedu plangūndu cu doru,
Si de sōrte asuprita
Vreau mai bine, cā se moru. . .

Dar' ne putem noi óre imaginá ca vomu fi in stare se inpedecamu libertatea poporatiuniloru de pe peninsul'a balcanica? In fine acésta libertate totusi va invinge cu tóte dificultatile ce i se opunu. Tractatul dela Berlinu a inpartítu Bulgari'a in doue parti, dar' eu sunt convinsu, ca in neazulu tractatului dela Berlinu cele doue Bulgarii se voru uni, tocmai asia precum in neazulu tractatului dela Parisu s'au unitu Moldov'a si Valachi'a intr'o Romania.

Aceea ce s'au creatu pe peninsul'a balcanica in urm'a resbelului ruso-turcescu, Europ'a nu o mai póte nimici. Déca coalitiunea in contra Russiei nu s'au potutu face candu ea se aflá inaintea portiloru Constantinopolei, apoi ea de aci 'nainte nu se va mai potea face nici-odata.

Nu comitele Andrásy a modificatu pacea dela San-Stefano, ci principele Bismark, dar' situatiunea intre Germani'a si Russi'a mai curendu séu mai tardiu trebuie se se clarifice. Se crede, ca Russi'a a fostu slabita prin resbelulu orientalu, inse marele imperiu cu o poporatiune de 90 milióné, care pe fiacare anu se inmultiesce cu unu milionu — nu póte fi slabitu asia lesne. Se ascrie comitelui Andrásy cá unu meritu, ca au despartitu Serbi'a de Muntenegru, ca densulu au inpedecatu incorporarea cu Bosni'a si Hertiegovin'a. Dar' in schimbu pentru acésta in nemidulocita apropiere de Serbi'a se afla unu principatu alu Bulgariei, de trei ori mai mare cá Serbi'a si asia pe peninsul'a balcanica se afla actualmente trei principate slavice, care se voru ajutá in modu reciproc.

Fatia cu o astfeliu de situatiune nu póte fi in interesulu Europei cá ea se inpedece desvoltarea acestoru principate, ci din contra este in interesulu ei, cá se le sprijínésca. Ele ce este dreptu nu voru luá nici-odata o positiune ostila fatia cu Russi'a, dar' este de ajunsu, cá ele isi apara independenti'a loru si cá nu voru se se contopésca cu Russi'a.

Ungari'a si elementulu magiaru are mai pucina cauza de a se aratá ostila catra poporatiunile peninsulei balcanice. Pericolulu pentru elementulu magiaru nu jace in independenti'a acestoru poporatiuni, ci in altu-ceva. Déca Austri'a voiesce se faca o politica orientala pe o scara mai larga, apoi mai curendu séu mai tardiu ea trebuie se se intieléga cu Russi'a si atuncea ea trebuie se si schimbe si sistemulu seu internu si se dea elementulu slavicu acea positiune ce i compete. Si atuncea s'ar potea intemplá cá dualismulu se fia inlocuitu prin federalismu. Acésta nu se va intemplá, pana candu va fi ministru comitele Andrásy, dar' dejá despre comitele Andrásy se póte dice, ca elu nu impinge, ci este inpinsu. Trebuie cá cineva se cunoasca politic'a austriaca. Acésta politica nu este nici-odata nationala, ci ea se acomodédia inpregiurariloru si ea póte fi o politica germana, magiara dar' si slavica. Si slavica póte deveni, pentru ca intrég'a cestiune orientala este o cestiune slavica. Comitele Andrásy póte se cadia si inpreuna cu elu sistemulu intregu.

Deocamdata — nu vorbescu pentru viitoru — cestiunea orientala a Austriei este anti-slavica si pentru ca si ocupatiunea este indreptata in contra intereselor slavice, pentru aceea din punctulu meu de vedere, eu nu o pociu aprobá si nu pociu primi nici tractatul dela Berlinu — si acésta nu din cauza ca acestu tractatu nu ar fi validu si fara consimtiementulu parlamentului, ci pentru ca prin proiectulu gubernului eu vediu punendu-se totu-odata cestiunea de incredere si eu n'am nici o incredere in acestu gubernu.

Ocupatiunea Romaniei.

In calitatea sa de magnatu alu tieriei si membru alu delegatiunei dualistice Archiepiscopulu mitropolitu Mironu Romanulu intrebá deunadi pe ministrulu de esterne comitele Juliu Andrásy in una din siedintiele publice, daca este adeveratu, cá se lucra pentru inpartirea statului Romaniei intre cele dóue poteri mari vecine Russi'a si Austri'a. Respunsulu ministrului de esterne datu mitropolitulu romanescu in acésta cestiune de inportantia suprema este cunoscutu. Ministrulu declará cá nu scie nimicu de unu planu cá acela, cá nu i s'a propusu de catra nimeni, nimicu in sensulu acesta, si cá sunt numai vorbe de ale pressei periodice. Asia scie dn. comite Andrassy dintru inaltimea sa, in care se afla cá ministru de esterne; noi inse cestilalti moritori, carii cu voia fora voia, venimu in atingere de tóte dilele cu compatriotii nostrii in Vien'a, in B. Pest'a cu membrii ai cameriloru legislative si cu plutocrati, proprietari de mosii si cu comercianti, nóue ni se arata lucrurile cu totul altumintrea. Du-mi-te in B. Pest'a, stai de vorba cu deputati din ori-care partida ti se va intemplá, si vei audi din tóte partile dicúndu-ti-se: Nici de falimentulu de statu, nici de planslavismu altu midlocu de scapare nu mai este, decâtu unificarea Romaniei cu Ungari'a. Pana aci unii totu mai pro-

testá dicúndu, cá chiaru Moldavo-romanii de aru vrea, unguriloru nu le trebuie Romani'a, cá-ci si asia au romani prea preste mesura multi. Astadi acea parola a remasu de ceea ce fusese ea din capulu locului: faciaria, masca. De aci se póte esplicá si aplausulu ce castigá deputatul M. Jokay, renumitul publicistu, in debaterile ce decursera dilele acestea asupra inarticularei tractatului dela Berlinu. Oppositiunea combatea ocupatiunea Bosniei si a Hertiegovinei; atunci inse Jokay replicá la cei 150 membri ai opositiunei: Candu amu fi mersu se ocupamu Romani'a, atunci sciu cá nu ati fi avutu nimicu in contra cheltuélii milióneloru. Acea observatiune fu primita cu mare placere de catra maioritaea camerei legislative, din cauza cá Jokay vorbise dupa cugetulu tuturoru acelora, carii fóra incorporarea Romaniei nu mai vedu alta mantuintia. Acestu apetitu a crescutu preste mesura de unu anu incóce, adeca de candu lumea trebuí se se convinga, cá si romanii din Romani'a se sciu bate, cá ori-care alti soldati din Europ'a.

Comitele Andrásy nu pune nici unu temeiu pe scirile diarielor respandite in acésta materia. Nici altii nu punu nici unu temeiu pe scirile aduse de unele diarie; dara press'a, publicitatea européna e reprezentata prin mai multu cá 13 mii de foi periodice, care cadu sub classe si categorii diverse, pe care publiculu celu luminatu le cunoáce si scie se aléga binisioru intre organe de publicitate oficiali, oficióse, ministeriali, de persóne, platite din fonduri de dispositiune, sau din fondurile reuniunei partide, ori de catra plutocratia, cá se'i ajute la operatiuni finantiali, sau organe cu totul independente. Asia in Ungari'a se scie prea bine, ce in sémna si pe ciue reprezenta Pester Lloyd. Asemenea candu unu Pesti Napló (diariu de Pesta) declara de repetite-ori in primulú din 25 Mart. Nr. 75: Ungari'a are trebuintia fórté mare de Romani'a, dara si mai mare lipsa are Romani'a de Ungari'a; de aceea archiereii romani si inteligenti'a romanésca se nu se oppuna la magiarisarea scóleloru si se incete cu propagarea urei, cá vomu avea trebuintia unii de braciele altora, atuneci la noi se scia cá acésta este vocea aristocratiei magiare de tóte rangurile.

Daca mai diferu partidele asupra cestiunei acesteia in ceva, apoi aceea este mai multu numai in privinti'a Moldovei. Unii adeca credu, cá Moldov'a nu se va tineá pentru Ungari'a, ci va trece la Russi'a, cá concessiune ce i s'ar face din partea monarchiei nóstre; altii din contra nu vedu nici unu folosu si nici o securitate in viitoru, daca s'ar incorporá numai Munteni'a. Cu alta ocaziune vomu comunicá temeiriile partidei kossuthiane pentru ocuparea si incorporarea Romaniei.

Corespondentie particulare ale „Observatoriului“.

— Sibiu in 18/30 Martiu 1879. Permitted'mi, ve rogu domnule redactoru, cá se ve descriu pe scurtu decursulu siedintiei Sinodului protopresbiterialu din tractulu Mercurei, ce s'au tinutu in 12/24 Martiu a. c. sub presidiulu dlui adm. prot. I. Drocu; si acésta din simpla cauza, cá-ci astadata numit'a diua a fostu o serbatóre rara, o adeverata di de bucuria si mangaiere.

Dupa finirea santei liturghii, la care au asistatu mai toti membrii sinodului, se adunara toti in sal'a cea mare din casele dlui Macelariu, unde pe la 11 óre susu numitulú domnu administratoru prin o cuventare potrivita, plina de insufletire si mangaiere, declará siedinti'a de deschisa, cetindú totu-odata si programulu objectelorú ce au a se pertractá in acésta sesiune.

Adunarea alege de notariu alu sinodului pe dlú B. Greavu si dupa aceea o comisiune de 3. pentru verificarea membriloru alesi pentru periodulu venitoriu, care retragúnduse in sal'a laterala pentru cercetarea acestoru; dupa scurtu timp prin raportoriulu ei propune verificarea tuturoru deputatiloru alesi, ce se si primesce, si constatandu-se numerulu membriloru de facia, sinodulu se declara capace de a aduce concluse valide.

Obiectele principali ale acestei sesiuni au fostu alegerea comitetului de 12 membri, si a epitropiei protopresbiteriali, carii la propunerea adv. Dr. N. Olariu se si primescu cu unanimitate si anume in comitetu dintre preoti: Predovicu, Craciunu, Oprianu si Oprisiu; dintre mireni dnii I. Macelariu, I. Greavu, B. Greavu, N. Ciugudeanu, I. Oprianu, Dr. Albu, I. Orastianu si D. Ivanu; éra in epitropia par. Alamoreanu, T. Dragomiru si I. Iridonu.

Dupa acésta s'a desbatutu infintiarea unui fondu alu acestui tractu, si cu facerea proiectului referitoriu la acestu fondu, s'a incredintiatu susu citatulu comitetu.

Au urmatu dupa acésta raportulu presidiului despre starea bisericelorú, scóleloru si fonduriloru acestoru, precum si despre calificatiunea, ce posedu preotii si invetiatorii din acestu tractu. In catu ne amu potutu face notiie, insemnamu, cá numerulu totale alu acestui protopopiatu este 30,000, cá biserici se afla in tóte comunele, dara cá dintre cele 31 comune in 10 nu se afla scóla anumita; cá portarea preotiloru si a invetiatoriloru preste totu e fórté multumitóre, si cá din anulu trecutú pana acuma tractulu acest'a in tóta privintia au inaintatu. Dlu administratoru, dupa modest'a nóstra parere, ar face unu serviciu bunu onor. publicu cetitoriu, publicandu acestu raportu interesantu, care a multumitu pre deplinu pre intregu auditoriulu.

Dupa deliberarea asupra mai multoru afaceri curente, la propunerea par. I. Craciunu spriginita din partea d-niloru I. Macelariu, Dr. N. Olariu si amplificata din partea acestui din urma, sinodulu in unanimitate decide cu multiamire, cá in facia evenimentelorú petrecute nu de multu, si luandu in considerare energie'a intreprindere a Escelentiei Sale Par. Metropolitu facuta de pericolulu obvienendu, ce ne amenintia biserici'a, scóla si prin urmare natiunea prin proiectulu de lege pentru introducerea limbei magiare in scólele populare, a substerne Escelentiei Sale Par. Metropolitu Mironu

Romanulu o adresa de incredere si multumire pentru pasii facuti. Compunerea acestei adrese, care se alaturédia aici si pe care ve rogu a o publicá, se incredintiédia avocatului din Sibiu Dr. N. Olariu, si totu-deodata se alege o deputatiune de 7 membrii, cari se o substérna.

Cu acestea presidiulu inchide siedinti'a prin o cuventare scurta, éra in numele sinodului i multumiesce par. I. Predovicu.

Adress'a susu citata s'a si prezentatu in 17/29 Martiu prin deputatiunea respectiva, cu care ocaziune dupa o cuventare din partea conducetoriului deputatiunei, Escelentia Sa primindú pre deputati cu cea mai mare afabilitate, a binevoitu a responde cam urmatórele: „Me bucuru dniloru si fratiloru, cá pasiulu meu facutu cu ceialalti condeputati la tronulu Maiestatii Sale au aflatu resunetu si spriginu in tóte partile. Me bucuru indoitu, ca sinodulu tractului Mercuria au aflatu de bine a'si aduce multumirile sale si deosebitu cá corporatiune, ce e unu nou impulsu pentru mine a pasi mai departe pe calea apucata. De si póte rezultatele de pana acuma nu au fostu de totu multumitóre pentru noi, totusi se nu desperamu, cá-ci chiaru candu acestu proiectuar devenilege, poporulu nostru, cum au sciutu pana acuma de sute de ani, va sci si in viitoriu, a evitá si departá dela sine ori-ce faptu si ori-ce intentiune, ce iar pótea periclitá esistenti'a sa. Ve multumiescu inca odata, si ve rogu a duce binecuventarile mele mandantiloru domnielorú vóstre.“

Dupa aceea deputatiunea s'a prezentatu si la Illustritatea sa dnulu Vicariu metropolitanu N. Popea, precum si la dnu adv. P. Cosma, spre a le multumi asemenea; cestu din urma respunde intre altele: „Ve multumiescu dniloru si fratiloru; meritele in acésta directiune in prim'a linia suntu a le conducetoriiloru, noi cestilalti amu fostu numai gregari, totusi mie cá deputatu dietalu mi se va dá ocaziune a luptá inca si in parlamentu contra acestei amenintiari.“

In fine observu, ca deputatiunea constatóre din cei subscrisi in adresa, au remasu pe deplinu multumita cu primirea avuta. Inchieiu cu acea dorintia, cá inteliginti'a nóstra, si reprezentantii nostri din tóte tracturile si din tóte unghiurile, unde numai se afla romani in acestu imperiu, voru starui din tóte poteriile a se opune si a combate ori si ce atentatu, ce s'ar intreprinde in contra esistentiei nóstre nationale.

Marginénulu.

Lasamu se urmedie aci textulu adresei despre care vorbesce corespondenti'a nóstra de mai susu:

„Escelenti'a Vóstra
Inaltu Prea Santite
Archiepiscopo si Metropolitu!

„Pana candu popórale se aflau inca adormite in somnulu greu si umilitoriu alu sclaviei, care caracterisédia secolele barbarismului si a le despotismului feudal, omenimea si prin urmare si individulu singuraticu éra lipsitu de ori ce dreptu, chiaru si de acela alu apararei sale legitime.“

„Societatea omenésca a trebuitu se tréca prin unu procesu de reforme radicale, ale carei fase si stadii ni le au pastratu istori'a, pana candu popórale subjugate, otielindu-si poteriile loru prin lupte crancene si sangeróse, se vina la cunoscenti'a demnitatiei loru.“

„Prin acele lupte popórale desteptate din letargi'a loru seculara, incepura a se simti pre sine cá individualitati de sine statatóre si indreptatite a'si manifestá si a'si apará esistenti'a loru individuala.“

„Mediulu prin care se manifestédia individualitatea unui poporu este: limb'a sa nationala, acelu tesauru nealienabilu, pe care l'au ereditatu o generatiune dela ceeaalta, in decursulu secoliloru.“

„Déca vomu aruncá o privire, fia ea ori catu de fugitiva asupra sórtiei tuturoru poporoloru, care au jucat unu rolú pe acestu pamentu, vomu fi isbiti de o aparitiune fórté caracteristica si instructiva, care este: cá tóte acelea natiuni, care in lupt'a loru pentru esistentia si-au perdutu limb'a, au si disparutu cu totul de pre fati'a pamentului, cá si o picatura de apa in oceanulu nemarginitu.“

„Indata ce unu poporu au renuntiatu la esistenti'a sa, si-a perdutu individualitatea sa si prin urmare nationalitatea sa, care ilu deosebiá de celelalte popóra conlocuitóre.“

„Secolulu nostru a fostu si este inca numitu cu predilectiune secolulu nationalitatiloru, asia precum secolulu trecutú a fostu numitu acela alu libertatii, alu egalitatii si alu fratietaii.“

„Escelentia!

„Mare si sincera a fostu bucuri'a si mandri'a natiunei intregi, precum si a nóstra acestoru subscrisi in acésta adresa, candu vediaru, cá petrunsu de marea si sublim'a missiune apostolica, la care ati fostu chiamatu si dandu-ve contu despre pericolulu, ce amenintia esistenti'a limbei si a bisericei nóstre nationale, v'ati pusu in fruntea episcopatululu nostru gr. or., pentru cá arborandu saculu stindardu alu libertatii nationale, se mergeti cu pasi firmi, cu fruntea inaltata si cu ánim'a palpitandu de amorulu de patria si de natiune, si se protestati cu voce tare la tronulu Maiestatii Sale in contra atentatului si a lovituri mortale, ce se prepara din partea gubernului ungurescu in contra nóstra.“

„Fiti siguru Escelentia, ca acésta fapta, prin care ati probatu inca odata curagiulu si devotamentulu ce ve caracterisédia, v'au castigatu unu nou si neperitoriu titlu la stim'a, veneratiunea si iubirea intregi natiuni. — eara vocea Escelentiei Vóstre, care a fostu fidelulu intrepreru alu vointiei unei natiuni intregi, au aflatu re-

sunetulu celu mai caldurosu in âmele tuturor romanilor, pre alu caroru spriginu moralu si intelectualu veti potea contá in totudéuna."

"Sinodulu protopresbiteriale alu tractulu Mercuria uninduse pre langa manifestatiunile dejá facute din mai tóte partile archidiecesei, vine prin acésta a'si esprimá omagiile, felicitările si deplinulu seu consimtiementu pentru importantulu pasiu, pe care l'ati întreprinsu, pentru apararea santei nóstre cause, si a Ve rugá totu-deodata, cá si de aci înainte se perseverati cu energi'a si constanti'a de pana acuma pre calea apucata, care pentru natiunea si biserica nóstra este unic'a salvátore, si care pentru aparatori loru este si va fi si aceea a nemoririi si gloriei."

"Se traiesci Escelentia la multi fericiti ani."

"Ai Escelentiei Vóstre prea plecati si devotati credintiosi si fii sufletesci."

Din siedinti'a sinodului protopresbiteriale alu tractulu Mercuria, tienuta in 12/24 Martiu 1879.

Plenipotentiati sinodului: Joanu Drocu adm. prot., Joanu Predoviciu deputatulu Oanei, Joanu Macelariu deputatulu Mercurei, Nicolau Ciugudeanu deputatulu Poienei, Jacobu Greavu deputatulu Topárcei, Dr. Nicolau Olariu deputatu din Poiana.

A síesea adunare generala ordinaria a institutului de creditu si de economii „Albina“,

tinuta in 28 Martiu 1879.

Dupace on. d. presiedente consiliariu Jacobu Bologa deschise siedinti'a adunarei generale prin unu cuventu scurtu, conformu §-lui 26 din statute, se constatá presentia legale a 41 de actionari, carii atátu pentru person'a ddloru, cá proprietari de actiuni, câtu si prin procura primita in sensulu statuteloru, dela alti actionari absentii, representá 1216 actiuni de câte 100 fl. cu 308 voturi, prin urmare adunarea generala din estimpu fu cercetata multu mai bine decâtu a 5-ea, cea din anulu 1878, candu 38 de actionari presentii au reprezentatu numai 403 actiuni cu 149 de voturi. Estimpu se potea se fia si mai multe voturi, daca nu se intemplá, singuru din trecere cu vederea a respectiviloru §§-i de statute, cá unele plenipotentie se fia produse numai dupa deschiderea siedintiei, constituirea ei si citirea raportului, éra 20 de voturi se affá in manile a doi teneri bravi, pâna acum inse minoreni, casu prevediutu in legea comerciale. Decursulu lucrari-loru acestei adunari generale si rezultatele se voru vedea din processulu verbale, pe carele directiunea are se'lu inpartia thiparitu la toti ddni actionari. Activitatea de preste anu a institutului este coprin-sa in raportulu directiunei care suna:

Onorabila adunare generale! Avemu onórea de a Ve presentá rezultatulu operatiuniloru societati nóstre in anulu alu síeslea alu esistentiei sale si a Ve supune compturile respective.

Precum administratiunea D-Vóstre la tote darile de séma din trecutu a fostu, cum raru s'a intemplat altoru societati in acelu-asi timpu de crise neintreupte, in placut'a positiune de a Ve aratá unu progresu crescéndu alu institutului nostru, asemenea avemu astadi bucuri'a de a constatá, cá anulu 1878 a întrecutu cu rezultatele sale bune pe toti anii precedenti.

Ve veti convinge despre acésta din bilantiulu affatu in manile D-Vóstre, cum si din urmatoriulu tablou precisu alu situatiunei societati nóstre, aratandu cu demenuntulu desvoltarea si rezultatele fia-carui ramu de operatiune in probe.

I. Depuneri.

Cu finea anului 1877 erau la institutu
466 depuneri in suma de fl. 431,093.90
In decursulu anului 1878 au mai
urmatu
288 in suma de fl. 372,337.45
astmodu totalulu acestui ramu
in 1878 a fostu de
754 depuneri in suma de fl. 803,431.35
din aceste s'au radiecatu in de-
cursulu anului
188 depuneri in suma de fl. 317,908.60
remanendu starea loru cu 31
Decembre 1878 de
566 depuneri in suma de fl. 485,522.75
prin urmare cu fl. 54,428.85 mai mare ca in a. trecutu.

II. Escomptulu.

Starea portfoiului cu finea lunei
Decembre 1877 éra de
2091 schimburi in valóre de fl. 617,029.30
in decursulu anului 1878 s'au
escomptatu
4857 bucati schimburi in suma de fl. 1.582,879.90
prin urmare starea totale a
portfoiului in 1878 éra de
6948 schimburi in valóre de fl. 2.199,909.20
din aceste au esitu din port-
foiulu in decursulu anului prin res-
cumparare si reescomptu
4712 schimburi in suma de fl. 1.590 835.70
remanéndu starea portfoiulu cu
finea anulu 1878 de
2236 schimburi in valóre de fl. 609,073.50

In raportu cu finea anului trecutu neinsemnat'a
reductiune de fl. 7,955.80 a acestui ramu provine din
folosirea in mesura mai mare a reescomptului la alte
institute, care in 1877 éra de fl. 124,365.50, éra in
anulu 1878 a atinsu cifra de fl. 331,944.60 cr. Asia
dara reverimentulu acestei operatiuni este mai mare
cá in anulu precedentu.

III. Creditulu ipotecariu.

Inprumuturile ipotecariu au statu la finea anului
1877 din
96 obligatiuni in sum'a de fl. 35,746.99
la cari in decursulu anului s'au
adaosu
1 pretensiune in sum'a de fl. 259.—
prin urmare starea totale in
anulu 1878 éra de
97 imprumuturi in sum'a de fl. 36,005.99
in decursulu anului 1878 s'au
respunsu
12 imprumuturi, cari impreuna cu ratele
platite dau sum'a de fl. 6,718.—
remanu deci cu 31 Dec. 1878
85 obligatiuni in sum'a de fl. 29,287.99
sau cu fl. 6459.— mai pucinu cá in a. tr.

Dupa-ce acestui ramu numai prin emiterea de
scrisuri fonciari i se póte dá o desvoltare sanetósa, si
in prevederea apropiarei timpului pentru inceperea acelei
emisiuni, amu gasitu consultu a tiermuri si in anulu
trecutu estinderea acelui ramu.

Depinde dela adunarea nóstra presenta cá vechi'a
dorintia a emiterii scrisuriloru fonciari, se se realizeze
inca in decursulu acestui anu.

IV. Credite ficse.

Acésta operatiune inceputa cátra finea anului 1877
a statu la 31 Decembre a numitulu anu din
7 imprumuturi in sum'a de fl. 2,400.—
in decursulu anului 1878 s'au
mai acordatu
128 credite in sum'a de fl. 59,941.11
a resultatu deci in decursulu
anului 1878 unu totalu de
135 imprumuturi in sum'a de fl. 62,341.11
in decursulu anului s'a platitu
1 obligatiune, care cu ratele ce s'au
mai respunsu face fl. 4,993.91
remanu deci cu 31 Dec. 1878
134 imprumuturi in sum'a de fl. 57,347.20

V. Lombardulu

sau imprumuturile pe amanetu din cauzele cunoscute
din rapórtelu nóstre precedente a inchiaiatu si anulu
acesta cu cifra neinsemnat'a de fl. 560.—

VI. Reuniuni de creditu

fiindu, precum se scie, in desfacere, s'a redusu dela
758 participanti cu unu creditu preste
totu de fl. 44,423.72
prin esire in decursulu anului a
95 participanti si prin platire de im-
prumuturi in suma de fl. 2,997.09
la starea de
663 participanti cu unu creditu preste
totu de fl. 41,426.63
Reverimentulu cassei din totu anulu a fostu
urmatoriulu:
Intrate fl. 1,940,181.51
Esite fl. 1,923,455.21
Totalulu fl. 3,863,636.72
cu fl. 358,244.73 mai mare cá in anulu precedentu.

In toti ramii de operatiune s'au realizatu prin in-
stitutu in anulu 1878, 4888 imprumuturi in sum'a de
fl. 1,542,051.15 sau cu 822 imprumuturi in sum'a de
fl. 159,902.76 mai multu cá in anulu trecutu.

Din portfoiulu de schimburi s'au trecutu in bi-
lantiu cá dubiosa o suma de fl. 1447.75. Alte perderi
n'au obvenitu in anulu trecutu.

Permiteti-ne a dá la acestu locu cetire insusi bi-
lantiulu revediatu si aprobatu de comitetulu de revi-
siune alu institutului (se cetesce).

Precum v'ati convinsu din acestu bilantiu amu
efectuitu si acum amortisari in sume marisóre, éra
contulu speselor de fondare e redusu acum la sum'a
neinsemnat'a de fl. 2,800.— Dupa tóte aceste venitulu
brutu alu anului 1878 este de fl. 84,698.19
dupa subtragerea toturoru esiriloru in
sum'a de fl. 50,620.69
resulta unu profitu curatu de fl. 34,077.50

In sensulu §. 62 din statute prop-
unemu urmatórele distribuire a acestui
profitu fl. 15,000.—

5% dividenda dupa capitalulu de actiuni
din restulu de fl. 19,077.50

se vinu 10% cá dotatiune a fondului de
reserva alu actionariloru fl. 1,907.75
cá tantiema pentru 12 mem-
brii ai directiunei, direc-
torulu esecutivu si cor-
pulu oficialiloru fl. 3,052.40

3% pentru scopuri de bi-
nefacere fl. 572.32 fl. 5,532.47

cu totulu; éra din restulu de fl. 13,545.03
propunemu a se inparti cá supradividenda
intre actionari fl. 13,500.—

éra ultimulu restu de fl. 45.03
se se tréca in contulu profitulu anului 1879. Astu-modu
resulta pentru anulu 1878 pentru dd. actionari o divi-
denda de 9 1/2 %.

Fondulu de reserva alu actionariloru cu adausulu
cuotele de astadi din profitu au ajunsu la sum'a de

fl. 20,232.15, crescéndu dela 31 Decembre 1877 cu
fl. 4,583.59.

Aceste fiindu dd-loru actionari rezultatele trans-
actiuniloru anului trecutu veti inpartesi cu noi con-
vingerea, cá institutulu nostru a ajunsu astadi la aceea
consolidare, care ne indreptatesce la sperantie frumóse
in viitoriulu celu mai de aprópe.

Cu anulu de bilantiu 1878 espirandu antáiulu pe-
riodu de 6 ani alu primulu consiliu de administratiune,
sunt esti in acestu anu din directiune in sensulu §. 36
din statute doi membrii, anume: Prea Santia Sa d-lu
Episcopu Ioanu Metianu*) si d. Gregoriu Mateiu,**)
alu caroru locu veti binevoi a-lu întregi astadi prin
alegere.

Administratiunea D-Vóstre crede a fi sositu tim-
pulu si afla situatiunea de favorítoria pentru inceperea
acelei operatiuni, care are se dea institutului nostru
avéntulu celu mai insemnatu si prin care se va realizá
intentiunea fundatoriloru institutului si a actionariloru
lui, de a'lu pune in stare cá se dea clasei agricultoriloru
nostrii imprumuturi eftine cu anuitati: intielegemu emi-
terea de scrisuri fonciari. Dupa-ce inse articolulu de
lege XXXVI din 1876 prescrie, cá acele institute de
bani, cari voru a face acésta operatiune se-si modifice
statutele in sensulu aceluasi, ne amu luat uoia a pune
in programulu adunarii de astadi si modificarea acelor
§§. din statutele societati nóstre, cari se referescu la
emiterea de scrisuri fonciari, adeca a capitolului X
§§. 95 - 118.

Inchiámu rogandu-ve, cá dupa ascultarea rapor-
tulu comitetulu de revisiune, se binevoiti a aprobá
bilantiulu si proiectulu nostru pentru distribuirea pro-
fitulu, ficsandu dividend'a anului 1878 cu fl. 9.50 de
actiune, si a dá directiunei si comitetulu de revi-
siune absolutoriulu. (Va uruá.)

Sciri diverse.

— (Concertulu ce se va arangea) din par-
tea reuniuniloru de cantari germane, romane si magiare,
in favorulu nenorocitorulu inundati din Szeghedinu, va
avea locu Marti in 8 Aprilie st. n. sér'a la 7 óre in
teatrulu cetatii Sibiului.

Prenotari pentru loge si fotiuri se voru primi de
Joi in 3 Aprilie in colo, la librari'a Schmiedecke
(Piatia mare.) Edarea bileteloru se va face incependu
din 7 Aprilie.

Pretiulu locuriloru: O logia in etagiulu I. 5 fl., o
logia in parteru 4 fl., in etagiulu II. 3 fl. Unu locu
numerotatu in parterulu I. 80 cr., in parterulu II. 60
cr. in logi'a pentru streini 1 fl. v. a.

— (Calea ferata Ploiesci-Predealu si
Orsiov'a-Verciorov'a.) Se adeveri pe deplinu scirea,
cá a fostu subsemnatu in 16 Martiu n. in ministe-
riulu de esterne din Vien'a conventiunea, prin care se
obliga gubernulu romanu a construi definitivu inca in
anulu acesta calea ferata Predealu-Ploiesci si a o predá
circulatiunei la 13 Decembre stilu nou 1879. Lini'a
ferata Orsiov'a-Verciorov'a va fi deschisa indata ce se
va promulgá legea, alu careia proiectu va fi asternutu
de cátra gubernu dietei in dilele procsime.

— (Tifusulu ecsanthematicu séu cu pete)
grasédia de cateva dile in Brasiovu in modu ingrijitoru.
Morbulu a fostu introdusu prin unu individu strainu,
care venindu de airea, a fostu detienutu in localulu
politiei din Brasiovu. Dela acelu individu prin contagiu
tifusulu s'au comunicatu la 9 sergenti de politia, din
cari 4 au si muritu. Se speramu ca autoritatile com-
petente se voru grabi a luá tóte mesurile necesarie,
pentru cá se apere o cetate asia de inpoporata precum
este Brasiovalu, de acelu flagelu teribilu.

— (Teritoriulu inundatu alu Tiszei.)
Diariulu ungrescu „Hon“ estrage din „Lecciconulu
topograficu alu tieriloru apartienetóre de corón'a urma-
tórele date relative la teritoriulu inundata si adeca:

	Casa	Locuitori	Jugere (pogóne)
Szeghedinulu	9566	70000	138946
Dorozsma	1820	9688	32359
Tape	477	2472	8014
Algyó	425	2914	2242
Totalu	12288	85074	181561

Aceste date se referu numai la Szeghedin si la locali-
tatile inundate de prin pregiuru. Este inse de observatu,
ca ap'a au inundatu si alte localitati ale caroru teritorii
sunt in parte subt apa. In cátu priveste cifra caselor
si si a locuitoriloru, apoi se póte dice, ca torentulu a
nimicitu 12000 case si ca 84000 ómeni au remasu fara
adapostu.

— (Necrologu.) In Berlinu a muritu in 27
l. c. principele Waldemar, fiulu alu treilea alu prin-
cipelui de coróna germanu, in etate de 12 ani. Morbulu
de care a muritu a fostu anghin'a difteritica.

*) Dupa informatiunile nóstre, episcopulu, de si
unulu din actionarii principali, s'a retrasu dela directiune
inca din Aprile a. tr., éra demisiunea ii fu motivata
nu numai cu absentia sa din locu dela resfediti'a di-
rectiunei, cátu mai virtosu cu positiunea sa superióra
eclesiastica. Red. Obs.

**) Dn. Grig. Mateiu, comerciante din locu, esise
prin tragere la sorti, fu inse realesu tocma pentru-cá
este comerciante, cá se fia reprezentata clasea respec-
tiva de actionari. Red.

La Nr. acesta e alaturatu unu suplementu.

Geniulu Romei.

Terrarum Dea, gentiumque Roma,
Cui par est nihil, et nihil secundum.
Martialis.

Rom'a, virgina lamentata, ce pastredi in senu-ti candidu atatea monumente sacre ale secliloru trecuti, spune unde e geniulu teu; te a parasitu, a lasatu muritorii si s'au intorsu dóra in imperiulu geniiloru?

Asie e, pre tine te a parasitu, cà ci in locu de a'i fi fidela, i-ai fostu perfida si crudela. Densulu apoi intre lacrimi fierbinti parasindu-te a mersu cu fidelii sei in o tiéra departe — departe spre resaritu

Roma! asculta si vei afla caus'a parasirei geniului teu.

Romulu prindiendu taurulu si vac'a in jugu, desemnase cu aratrulu spatiulu reginei cetatiloru pamentesci. Pastorii si veneticii o zidescu in scurtu si o locuescu cu placere¹⁾. Acestia apoi au fostu cu totii egalu indreptatiti, si domnu intre ei au fostu numai unulu, era acela a fostu Romulu. Elu alege o suta de betrani, cu carii se se consulte. La contopirea cu Sabini se mai adaoga o suta. — Acesti doue sute de betrani in urma necunoscutu'ei chiamarea, degenerara asia, in càtu ei nu intru atàta se nisuiu a conduce poporulu, càtu mai virtosu a domni preste elu. Poporulu vediendu cà acci doue sute alesi dein asemenii loru, alesi dein sinulu loru, se inaltia mai pre susu de ei, si incepu a'i despretiui, seau indignatu fòrte, si a inceputu a se inversiuna in contra loru. De aci cei doue sute de betrani se numescu patres, patricii, era plebea se numescu plebs si populus. — Romulu incepe a infrunta pre patriciiu pentru ingamfarea loru si partinesce poporulu; era patricii in locu cà se-lu asculte, voiescu a'lu asasina, dupa-ce numerulu loru se inmultise la trei sute. Atunci elu se vediu se silitu a'si alege trei sute de gardisti, cari in timpu de pace ca si in batalii, au fostu totu pe langa densulu.²⁾ In urma Romulu totu nu scapà, ci ucigundu'lu pe furislu, mintira poporulu cà l'au rapitu dieii la ceriu.³⁾

Esti orfanu poporule de pastori. Parintele teu sangeru! era tie-ti mintiu ingamfatii patricii ascundindu-si crim'a spurcata!

De aci se incepu luptele interne, care se termina cu Iuliu Cesare, pe care le numescu istori'a revolte interne.

Spiritul lui Romulu, geniulu Urbei nu parascesce pre poporu, nu parascesce Urbea, ci aparandu poporulu cu mare resemnatiune, a scapatu Urbea de cutropire totala.

La 494 (ante Christum) jugulu patriciiloru era nesupportaveru, ingamfarea loru era nesuferibila: cà-ci intru atàta au fostu ingreunatu poporulu cu tributu si usure mari, in càtu multi neputendu solvi, se vendeu pre sine, adeca se faceau sclavi . . . Spiritulu lui Romulu, geniulu Urbei nu pòte se suferi si se vedea pre iubitu seu poporu sclavu in cetatea de ei zidita. Elu prin curagiosulu Liciniu i-i scòte dein Rom'a si-i asedia pre muntele sacru.⁴⁾

Aristocratii vedu bine pericolulu ce'i amerintia, se infiora si tremura tóta Urbea de poporu, nu cumva se vina armati asupra loru.⁵⁾

Patricianii semena in acestu casu unui omu ce si-a taiatu manile, care apoi striga, se vaieta, si cerca dupa medicu; ei inse au fostu prea fericitu, cà mediculu se affà in mediuloculu loru, era acela fu Meneniu Agrippa, care dein plebe era facutu patriciu, pentru aceea ilu si iubia fòrte poporulu.⁶⁾ Acestu oratòre apoi prin fabul'a despre revol'ta membriloru in contra pantecelui, si prin alte multe promissiuni seduce pe bunulu poporu, si-lu face se se întòrca era in Urbe.

Inse pacea legata nu multu tiene.

Patricii affa mii de cà, prin care se apese pre bravulu si bunulu poporu.

Spuriu Cassiu consulele partinindu poporulu, si sustinendu ca e cu dreptulu se aiba parte si poporulu din pamenturile cuprinse din agrulu publicu; inse patricii ingamfati in locu ca se facea a participa si poporulu din acelu agru publicu, pre Spuriu ilu judeca la mórte si i taia capulu.⁷⁾

Plange poporule bune, ca a d'ou'a-òra esci orfanu si fòra protectore: alu doilea parinte alu teu sangeru. Plange, dara nu despera, cà-ci pron'a si geniulu lui Romulu nu te a parasitu.

De cate-ori tractau crudelu si despotice cu poporulu, de atatea ori fi pedepsia ceriulu: aducèndu furtune amerintiatòre si fioròse asupra loru. Candu ei amerintiau Ecu si Volscii cu nimicire: tienendu óstea romana inchisa, patricii se sfatuescu si affa, cà singuru unu barbatu pòte se conduca poporulu la invingere, singuru numai e in stare de a'lu insufleti; si acelu barbatu a fostu iubitu poporulu Cincinatu, care nepotendu vedè nedreptatile despotiloru, si urendu certele, se a fostu retrasu la bunulu seu campestru;

¹⁾ Maiores nostri convenae pastoresque, quum in his locis nihil praeter silvas paludesque esset, novam urbem tam brevi aedificaverunt T. Liv. Lib. V c. LVI.

²⁾ Multitudini tamen gratior fuit quam patribus... Trecentosque armatos ad custodiam corporis non solum in bello, sed etiam in pace habuit. T. Liv. Lib. I. c. t.

³⁾ Fuisse tum quoque aliquos, qui discerptum regem patrum manibus taciti arguerent T. Liv. Lib. I.

⁴⁾ Licinio quodam auctore injussu consulum in Sacrum montem secessisse . . . ibique sine ullo duce neque lacessiti, neque lacessentes se se tenere (T. L. lib. II c. 32).

⁵⁾ Pavor ingens in urbe metuque mutuo suspensa erant omnia (T. Liv. ibidem).

⁶⁾ Sic placuit igitur oratorem ad plebem mitti Menenium Agrippam, facundum virum et, quod inde oriundus erat, plebi charum. (T. L. lib. II c. 32.)

⁷⁾ Vilhem Pütz.

si candu a venitu sol'i a splendida se 'lu chiamo la dictatura, l'au aflatu in campu tienendu de cornele aratrului. Elu ascultandu de mandatulu mumei lui sacre, a Romei, merge lasandu pre unu tempu aratrulu si castiga victoria stralucita.⁸⁾

Trece si acèsta furtuna. Patricii era innòta in placeri, nu cunoscu dreptate, nu cunoscu virtute, ci isi imaginu cà sunt divinitati pe pamentu; cugetau, cà tôte frumsetiele si bunatatile acestui pamentu sunt create si lasate numai pentru ei. Asia Apiu Claudiu aprindiendu-se de poft'a uriciòsa, se încerca se face sila moralei si frumòsei Virginiei, fiicei bravului plebeu alui Vergeniu, care numai prin infigerea cutitului in peptulu ei innocente pòte se o scape de infamia. Atunci romanulu amaritu pàna in sufletu a strigatu: Tiraniti spinarea si cerbicile nòstre; dara celu pucina castitate se fia asecurata.⁹⁾

Poporulu bunu si moralu nepotendu suferi acea crima lusuriòsa, acelu atacu publicu asupra celei mai sacre virtuti a virginitatiei, nepotendu suferi acea selbatacia spirituale a lucurosulu Apiu, era parascesce Rom'a, parascesce cuibulu fòra de legiloru si era se muta pre muntele sacru.¹⁰⁾ De astadata atàta poporu a fostu esitu din Rom'a pre muntele sacru, in càtu abia au remasu lusurosulu Apiu si càtiva betrani, in càtu convocand-u senatulu in foru, n'au fostu nimene a fara de càtiva betrani.¹¹⁾

Patricianii era venira in striuntòre, era se temu de poporu; era ajungu la sòrtea omului cu manile taiate, ceea ce se vede mai apriatu din vorbirile lui Horatiu si Valeriu tînute in senatu.¹²⁾ Deci era trimitu toti la poporu si le promitu totu si tôte, numai se se întòrca in Urbe.

Inse lupulu i-si schimba perulu, era firea nici odata. Asia fu de asta data si cu patricii. Ei incepu pe alte cai si in alte moduri a apesa pre poporu, a'lu uri, a'lu batjocori si a'lu despretiui; ba ce e mai multu, la 439 (ant. Chr.) fiindu fòmete, si devenindu multi din poporu in lipsa extrema, in locu cà se-i ajute, pre Spuriu Maeliu, care a fostu impartitu bucate celoru lipsiti, l'au judecatu si Abal'a ducele calaretiloru l'a strapunsu si junghiatu la mandatulu trufasiloru patriciani, in foru.¹³⁾

Rom'al poti tu dice cà ai fostu fidela càtra geniulu teu, poti tu dice cà esci nevinovata, poti dice cà n'ai fostu perfida? ucigèndu pre Romulu, pre Cassiu, pre parintii si apertorii poporulu, era acuma pre Maeliu, pre alu treilea parinte alu poporulu. Plange poporule bunu, cà a treia-òra esci orfanu. Plange si striga resplata la ceriu!

Òre pentru ce n'a trimisu ceriulu trasnete si fulgere se derime cuibulu patricianiloru ingamfati? Pentru-ce òre nu a inghititu de vii pamentulu pre cei ce cutezà se asupresca pre cei de unu sange cu ei?

N'a trimisu ceriulu trasnete nici fulgere, nici nu a inghititu pamentulu pre cei despoti si inganfati, cà-ci vinu Senonii, (— Galii —) biciulu viu alu ceriului, vine Brennu, ruinèza Rom'a, — taia fòra mila pre cele 80 de capete carunte in foru, — curge sangele vale pre stradele Urbei . . . Ce? dóra tu genie alu Urbei, tu spirite alu lui Romulu ai parasitu poporulu iubitu si protegiatu de tine? o lasi dóra se o derime acesti feroci? — La acestea se pare cà ne raspunde: Ba nu! nu o am parasitu, am lasatu numai ca se destepte pre cei molesiti din somnulu dulce alu luxuriei, ce aduce contagiu respiratoriu tuturoru cetatiloru; nu am lasatu cu Rom'a, dice geniulu Urbei, cà-ci eu sum in Capitoliu, pe care eu înpreuna cu templulu lui Joie ilu voiu apara Senonii feroci satui de sange, satui de predi, asalta Capitolulu, nesciindu cà pe acela nu le este permis alu derim'a: de diece-ori facu asaltu, de diece-ori sunt respinsi prin virtutea lui Manliu Capitolinulu, parintele si apertoriulu lui. — Senonii in urma spargèndu cuibulu celoru molesiti, incarcati de predi se intorcu.

Cine este òre, care se nu privèsca acèsta furtuna, cà o drèpta mania a ceriului pentru fòra-delegile patriciiloru?

Si cine scie, nu cumva tocma cei 80 de senatori decapitati in foru de senoni, au fostu asupritorii bunului poporu?

Rom'a dupa acèsta furtuna era se restaura, era se rezidesce mai vesela si mai frumòsa; ea de astadata se asemena unui campu verde, a carui ierba o a culcatu plòia la pamentu, inse trecèndu plòia, campulu era incepe a inverdi inca de trei ori mai veselu decâtu mai inainte. Asia se intemplà cu Rom'a; cà-ci Manliu apertoriulu Capitolului ajutandu poporulu cu bani, dandu-le bani fòra usure, nu-i lasa se se mute in cetatea Ventiloru. Si òre cu ce ia multiamitu Rom'a lui Manliu, pentru cà a scapatu Capitolulu, pentrucà nu a lasatu pre poporu ca se se mute in Veiu?

Cu aceea i a fostu multiamitòre, cà l'au incarceratu! inse bunulu poporu nu potu suferi cà pre parintele lui se 'lu tina prinsu.

Vediendu ei cà asia nu potu umili pe Manliu, fòra cà poporulu, plebea, se nu se revolte, ilu scotu din prinsòre, isi affa inse alte preteste, pentru cà se

⁸⁾ Beck.

⁹⁾ Saevite in tergum et in cervices nostras: pudicitia saltem in tuto sit (T. Liv. lib. III c. 45).

¹⁰⁾ Per M. Duillium, qui tribunus plebis fuerat, certior facta plebs contentionebus assiduis nihil tran igit, — in Sacrum montem transiit. (T. Liv. lib. III c. 52.)

¹¹⁾ Quum vasta Romae omnia insueta solitudo fecisset, in foro praeter paucos seniorum nemo esset (T. Liv. lib. III c. 52).

¹²⁾ Quid si Hostes ad urbem veniant facturi estis? Quid si plebs mox, ubi parum secessionem moveamur, armata veniat?

¹³⁾ T. Liv. IV c. 16.

pòta innegri pe parintele favoritu alu poporulu si cu nedreptulu ilu arunca de pre petr'a Tarpei'a.¹⁴⁾

Plange poporule bunu, cà a patr'a òra esci orfanu si fòra parinte; alu patr'ulea protectore alu teu sangeru nevinovatu. Plange, dara nu despera, cà-ci spiritulu lui Romulu, geniulu Urbei e cu tene.

Dupa atatea frecari si furtune, dupa atatea versare de sange, dupa atatea evenimentu insemnate, cade velulu negru de pre faci'a patriciloru aristocrati, cà se încèpa si ei a vedè mai bine adevèrulu si dreptatea. Vedu cà nu numai unii sèu o parte a omenimei are dreptu la frumsetiele, bunatatile si placerile lumei; vedu cà nu numai la singuratici suntu date, ci la toti si pentru toti, recunoscu cà acele sunt comune. Vedu dinsi, invetiati de esperientia, cà fòra de plebe, fòra poporu ei sunt numai nesce papusi, sunt asemena omului fòra mani si picìore. Vedu si se convingu, ca fòra poporu suntu neputintiosi; si sciu cà poporulu pentru asprimea, despotismulu si ingamfarea loru acuma a treia-òra voise a'i parasi si a se muta in cetatea de elu espumnata, in Veiu; deci incepu a tracta mai blandu, incepu a lasa din orgoliulu loru, si se impaca si intrunescu cu poporulu, se derima murulu negru pusu si aredicatu intre patres si plebs, populus, apoi zidescu Concordiei unu templu (la 366 ant. Chr.)¹⁵⁾

Frumosu e acestu evenimentu in istori'a vechiloru romani, frumosu si de trei-ori salutariu; santa e acea dî, in care a legatu, au pusu pactulu de infratire patricii cu poporulu. De aci apoi Rom'a intrèga un'a vòia, un'a decretà si una facea. Numai dupa acèsta unire incepu Roma a fi mare si tare.¹⁶⁾ Resultatulu acestei uniri fu, cà incepu cu Samnitiu, Romanii au supusu tóta Itali'a pàna la Rubiconu. (Pütz.) Indesiertu vine Pirhu cu legiònele frumòse grecesci, ca si carii ostasi in tactic'a de resbelu nu au fostu altii in lume, indesiertu vine cu elephantii, cà-ci plebeulu Fabriciu fi arata ce este insufletirea poporulu romanu; dupa care elu, Pirhu a fostu silitu a marturisi, cà invingèndu perdeu, invengèndu se devingea. Vediendu Pirhu cà de si-ar castiga victori'a cu armele, in urma aru remanea numai singuru; deci s'a încercatu se corumpa pre Fabriciu; incesi aceste arme se tempira in virtutea romana si se fransera. Dupa ce Pirhu ducele celu mai mare alu tempului seu, dise despre óstea romana, cà cu asie legiòne insufletite aru supune lumea intrèga¹⁷⁾ si despre Fabriciu, cà mai usòru este a misca sòrele de pre calea sa, decâtu pre Fabriciu de pre calea adevèrului.¹⁸⁾ Asia unitu poporulu romanu, a supusu Sicili'a, Africa, Macedoni'a, Syri'a si Greci'a.¹⁹⁾

Inse de òrece tôte in lume isi au capetulu loru, asia si acea concordia se curmà. Derimandu se murulu deintre patricii si poporu prin zidirea templului Concordiei, poporulu avu ocasiune de a se aventu chiaru si pàna la cele mai inalte demnitati, si asia respirandu liberu totu poporulu romanu, a fostu tare, neinvinsu si mare, pre care inca sub sòre nici unu poporu nu l'a intrecutu, ba inca nici cà l'au ajunsu sèu baremu apropiatu. Asia e: elu prin Concordia fu mare si tare, inse contagiulu ce ròde la radecinile libertatii, a redicatu unu altu muru negru intre patricii si plebe (poporu).

Familiiile acele adeca, dein care a purtatu vre-unu membru vre-o demnitate inalta, s'au numitu nobile seu illustres, era celilalti seu numitu ignobili seu obscuri.

Inse acèsta apoi se incepu din nou versarile de sange si revolte interne. — Pre bietulu poporu era incepu a'lu apasa, a'lu incarca cu tributulu, poporulu cu ai carui fii au fostu supusu regii lumei, acuma devine objectulu batjocurei brutale a optimatiloru. Censoriu arunca fulgere pre capulu celoru ingamfati. Bietulu poporu innota in necasuri, era optimatii innotau in placeri si delicii. —

Se scòla ambii Grachii cà tribuni ai poporulu, apara poporulu; optimatii inse in locu de a'i asculita, ii ucidu fòra mila, si cu Semproniu Grachu macelèdia si din poporu trei mii de òmeni.

Plange si suspina poporule bunu, cà a cincea-òra esci orfanu si fòra protectore!

Roma, òre asta ti e dreptatea?

Ceriulu nu pòte indelungu suferi crime de acestea, si trimite o furtuna amerintiatòre asupra urbei. Vinu Cimbrii si Teutonii, resipescu totu si derima tôte; inse Mariu fiu dein poporu si protectorele poporulu, sparge cu spad'a nuorulu acelu negru de pre orisonulu Urbei, resipesce materi'a electrica destinata a cadè asupra urbei; de aceea elu si fu numitu alu treilea Romulu.²⁰⁾

De aci spiritulu lui Romulu, Geniulu Urbei pare a fi intratu in Mariu, era contagiulu aristocratiei aboria in modu pestiferu dein pieptulu lui Sulla tiranului. Se lupta acèsta ambii, Mariu si Sulla, ambii au partide insemnate; in urma cade caruntulu Mariu obositu si persecutatu de bal'a setòsa de sange.

Plange si suspina poporule, cà a siesea ora ai remasu orfanu si fòra protectore. Plange, dara nu despera, cà ceriulu nu te lasa. Vedi pe Sulla celu ce ve macelà fòra mila, cà pentru ur'a vòstra ilu mananca viermii de viu, elu ajunge sòrtea tiraniloru fòra mila.²¹⁾

Sulla, carneficele poporulu, piere mancatu de vermi in tôte partile trupului seu, era poporulu vèrsa lacrimi crunte pentru parintii si protectorii pe carii ii avuse.

Geniu maretiu! de ce nu parasesci acestu cuibu alu fòra de legiloru, de ce nu lasi Rom'a se cadia in

¹⁴⁾ T. Liv. lib. VI.

¹⁵⁾ Beck.

¹⁶⁾ In estu modu se a esprimatu si Napoleon celu mare despre ostasii romani Naseudeni, cari au fostu in servitulu Austriei, dupa o serie de ani.

¹⁸⁾ Beck.

¹⁹⁾ Pütz, Beck si altii.

²⁰⁾ Beck.

²¹⁾ Beck.

ruine, se-o ajunga sôrtea Trojei, Cartaginei, Atenei si a Spartei? de ce nu mergi cu poporul, cu iubiti tei in alta parte de lume si se-ti edifica apoi acolo cetate curata si nepatata de sange, din care se scoti ura personale, in care toti se fia frati, se zidesci virtutiloru unu templu, asupra caruia tu Genie! se vigezi.

Geniulu inca totu nu se departa de urbe; elu va mai cerca odata se o scape de cutropire si se o faca urbe eterna.

Iunele Iuliu, numitu mai tardiu Cesare, de micu incepuse a face planuri diverse, cum si in ce modu aru potea imbunatati sôrtea poporului, se rogá providintiei fierbinte pentru poporul Ceriulu ascultandu rug'a i-a realizatu planurile. Si devenindu barbatu, in 60 de zile cuprinde Itali'a intréga. Poporul ilu alege de tribunu alu seu pre vietia. Elu inparte daruri nespuse de mari poporului fidelu.

Invingundu pre regii Egiptului, alu Numidiei si alu Pontului si intorcundu-se la Rom'a, éra inparte bani intre poporu cu o liberalitate ne mai audita.²²⁾

Inse chiaru pentrucá elu a protegiatu, iubitu si donatu poporului, chiaru pentru aceea a avutu sôrtea partinitoriloru poporului: 80 de optimati conspira si la 15 Martiu a. 44 (ante de Ch.) nevalindu asupra lui in senatu, 'iau deschisu pieptulu pre douedeci si trei de locuri.

Genie maretu! pâna candu nu ceri dela ceriu drépta respalata pentru uciderea persónelor, in care te ivisi? pâna candu nu vei cere pedepsa drépta pentru persecutarea ta si a poporului teu?

Plange poporule, cá a 7 tea-óra esci orfanu, plange si suspina, vérsa lacrimi crunte, cá alti protectori nu vei mai avea dóra in eternu in acést'a cetate?

Mórtea acestui dein urma parinte alu poporului nu numai poporulu o a plansu, ci si insasi natur'a, chiaru si elementele au venitu in o turburare ne mai audita: pamentulu se deschidea, plóia si fulgere neusitate lovia casele in rendu, Tibrulu esundandu cu furia, ducea tóte cu sine, case, ómeni si vite; érá o intunecime, in catu se pareá cá sórele si-a retrasu radiiele sale si nu mai voiesca a lumina si vivifica pamentulu, — se audiau cuvente secrete prin pécúri; tóte spiritele si umbrele strabune pareá cá se audu vorbindu, amerintiandu si consultandu-se: cu unu cuventu, de astadata ceriulu au arétatu apriatu, cá inganfatii aristocrati au facutu o crima, la care radielor solare li-au fostu rusine a privi. Fórte frumosu descrie Virgiliu cele intemperate dupa mórtea lui Iuliu Cesare la finea Georgiconului.²³⁾

Asemenea amintesce Horatiu minunile intemperate dupa mórtea lui Iuliu Cesare in oda: „Iam satis terris.“ Prependu Rom'a caus'a acestei revolutiuni a elementelor, au luat corpulu lapadatu alu lui Iuliu Cesare si intre lacrimi ferbinti l'au arsu in foru.²⁴⁾

Despre densulu dicu invetiati, cá aru fi scrisu Virgiliu si a V. ecloga, in care Cesaru figuréza sub numele de Daphne. —

Istori'a ne arata apriatu, cá cu Iulius Cesare incetara revoltele interne. Geniulu urbei pare a fi sburatu departe, departe ca o aura, — si a se fi asediatu pe unu infante, care infante prin ingeniulu si portarea sa atrase atentiunea Romanilor, éra betranulu Nerv'a ilu adoptá de fiú si succesoru, cá prin ingeniulu seu se reinvia acum semi-impacatul, sopitulu si in parte desolatulu imperiu mare romanu. Aceste tóte se intemplara, cá-ci si ceriulu voiá asie. Ingeniosulu Trajanu, fara a uri si persecuta pe aristocrati, apara si partinesce pe poporu, si asia merita numele de: iubirea si desfatara omenimei. „Amor et deliciae generis humani.“ Elu mai antaiu spala pat'a cu care a fostu infectatu Domitianu numele Romanu . . .

Merge la resaritu a dóu'a óra si nimicindu pre belicosii Daci, tóta Dacia o scalda in sange sacru de romanu, si asia o cumpara dela omenime . . . Apoi intorcundu-se la Rom'a in triumfu, vine a treia-óra in Dacia, la mosi'a sa cumparata, si luandu cu sine pe

²²⁾ Putz.

²³⁾ „Ille etiam extincto misertum Cæsare Romam „Cum caput obscura nitidum ferrugine textit, Impiaque „æternam timuerunt sæcula noctem.“

„Vox quoque per lucos vulgo exaudita silente „Ingens, et simulacra modis pollutia miris Visa sub „obscurum noctis, pecudesque locutæ: Infandum! sistunt „amnes, terræque dehiscunt: Et maestum illacrymat „templis ebur æraque sudant.“

²⁴⁾ Gyurits Antal interpr. Bucoliconului.

bunulu poporu, pre acelu poporu, pre care l'a aparatu Romulu, Cassiu, Manliu, Grachii, Mariu si in urma Iuliu Cesare, a venitu cu elu departe, departe de légalu dulceu sale mame, a Romei, a venitu la resaritu, in Dacia.

Noi, romanii dela resaritu, suntemu aceia, pentru cari a moritu aparandu-ne Romulu, Cassiu, Manliu, Grachii, Mariu si in urma Iuliu Cesare. Stramosii nostrii au fostu poporulu acela, cu care Rom'a a supusu odata lumea intrega. De candu amu venitu noi din Italia, poporulu ei nu se numesce pre sene Romani, ci Italiani; ei in locu se repóte invingeri stralucite, se sbuciuma intre sene, debilitandu-se reciproc. Cumca in pieptulu poporului romanu este virtutea invingitoriloru lumei, ni-o spunu evenimentele triste ale secliloru trecuti. Ni-o spune batai'a dela Calugareni, ni-o spune nimicirea Tatarilor dela Borsi'a din Marmati'a; óstea regelui Bela e luata la fuga, nimicita si alungata de Tatars; ér nisce romani simpli nimicescu cu totul pre aceia, cu cari otea unui rege nu potú se sustina lupta! Cumca noi suntemu stranepotii invingitoriloru lumei, ni-o spunu evenimentele mai nóue dela Plevna etc. — Ba nu numai atata, ci despre noi se-a esprimitu chiaru asie Napoleonu I. cum se-a esprimitu Pirhu despre strabunii nostrii: ca cu asie ostasi aru-fi in stare a supune lumea.

Despre ostasii romani se-a esprimitu si augustissimulu nostru Imperatu-rege, inca in anulu trecut, cu ocaziunea manevreloru dela Bruck. Asemenea se-a esprimitu si gloriosulu Archiduce Albrecht mai de multe-ori despre ostasii romani, cu cea mai mare recunoscintia despre virtutea si curagiulu loru.

Roma abia acum incepe a ne marturisi, cá suntemu in connexiune de sange cu ea, prin vócea unui Pepoli si a altora.

Suntemu aici dara de una serie de secli si amu spalatu crimele Romei inganfate prin suferintiele nóstre seculare, in cátu cu totu dreptulu se póte si se-a potutu aplica la noi dicerea clasicului poetu: „Poenas lues immeritas Romane!“

Si óre pentruce au fostu asie aspre pedepsele acestui poporu martiru? Pentru aceea, cá se arete Ceriulu, cátu de aspru pedepsesce crimele parintiloru in fi si stranepoti; se ne dea de exemplu popóraloru, si pre noi din trecutul nostru se ne invetie a fi justu si ecuitabili.

Astadi si-au pusu ochii asupra nóstra domnii dileloru nóstre, si cu totu pretiulu voiescu a ne preface in elementulu loru. Dovedi suntu legile proieptate; inse óre succedele-va ori nu, nu scimu.*) Noi inse suntemu tari in credinti'a nóstra, ca geniulu Romei vechi si alu poporului romanu si de asta-data ne va salva, cum ni-a salvatu pâna acuma de amalgamarea in Rusi, Unguri si Nemti, carii cu totii s'au aruncatu asupra nóstra in secli trecut, ca se ne prefaca in elementulu loru. Se póte cá dóra pe atunci ar fi fostu mai usioru; inse acuma cu multu e mai dificulu a se intempla asie ceva: e deficiu, pentru-ca noi avemu pe partea nostra nu numai virtutea innascuta, nu numai numele gloriosu de Romanu, nu numai Geniulu potinte alu poporului Romanu, ci chiaru si justiti'a divina e in partea nóstra, care pre cei asupritori ii amerintia cu pestilentia si furtune grele, cu calamitati enorme; prin cari semne pare cá le dice din ceriulu inaltu: „Nu tindeti manile vóstre inpie asupra alesiloru miei!“ Armenopolitanulu.

Bibliografia.

— Invitare la prenumeratiune. Domnulu Georgiu Popu, secretariu de finantie si presedintele oficiulu pentru mesurarea competintieloru din Alb'a Julia, a compusu unu opu numitu „Indreptariu practic“ in tóte causele finantiale, pre bas'a legiloru si ordinatiuniloru valide in tempulu presente.

Opu acest'a e destinatulu intru adeveru a implé un'a dintre cele mai mari lacune ale literaturii romane, dandu-ne desluciri asup'a intrebabiloru, cari in tóta diu'a ne atingu, si asupra caroru pâna acum in limb'a romana nu a esistatu nice celu mai micu manualu. Cine dintre noi nu are de facutu cu trebi finantiale, si cine

*) Ba scimu fórte bine, dela noi insine si dela Europa intréga, care chiaru si acuma, facia cu incercarile presente, ne asigura din tóte partile, cá nu le va succede sub nici o conditiune si in nici o inpregiurare. De aci inse nici decumu nu urmedia, ca noi se ne lungimu cu faci'a la sóre. Red. Obs.

este, carele se nu fia simtitu de mii de ori lips'a unui atare opu, vediendu cá nu numai inteligenti de pre sate, dar nice advocati si ampoiati de prin orasie de multe ori nu sunt in stare ai dá desluciri in afaceri de aceste; cáce nice la acestia nu le stau tóte legile si ordinatiunile finantiale spre dispositiune. Vediendu cu bucuria cá opulu d-lui G. Popu este compusu cu deplina conosciinta de lucru si tocmitu din tóte punctele de vedere asia, incatu tiparirea lui este de folosu fórte mare pentru publiculu nostru, subscris'a Tipografia cu placere a primitu asup'a si sarcin'a edarii. Opu acest'a preste totu va tractá, dupa o introducere scurta despre conceptulu sciintiei finantiale, despre economi'a de statu, modulu stabilirii budgetulu de statu, si despre datoriele statulu, — urmatóriele capitule:

Partea I. Dãrile directe. I. darea de pamentu; II. darea de case; III. darea de castigu; IV. darea bãiloru; V. darea instituteloru cari au se faca comutu publicu; VI. darea dupa venite si camete; VII. darea suplementaria (crescamentulu); VIII. darea pentru venatu si dupa puscii; IX. dările de lucsu.

Partea II. Dãrile de consumu. X. darea de spirtu si vinarsu; XI. darea pentru consumulu de vinu si carne.

Partea III. Monopólele. XII. Tabaculu; XIII. Sarea.

Partea IV. Competintiele. XIV. Essenti'a contractelor cu tota speci'a de formularie; XV. Legea despre testamente cu diferite formularie; XVI. Procedur'a cartii funduarie, cu diferite formularie.

Aceste trei capitulesunt lucrate din partea D-lui advocatu Georgiu Filipudin Alb'a Julia, unulu dintre cei mai practici juristi din tíera.

XVII. Competintiele si ecuivalentulu cu totu soiulu de esemple. XVIII. Timbrele, dupa brosiur'a edata de autoru in limb'a magiara, compusa intr'unu modu pâna acumu neindatinatu, practiculu si usioru; XIV. Legea si ordinatiunile referitorie la administrarea dãrilor; XX. Prescriptele referitorie la administrarea competintieloru, timbreloru si a ecuivalentulu.

Indicele generalu. Precum se vede din specificarea de mai susu, in opulu acest'a se voru tractá dara intrebabile, cari atingu mai de aprópe pre contribuabili, si asupra carora pâna acum am fostu mai cu totul neorientati.

Materialulu pertractatu e mare si asia opulu anca va fi voluminosu, spicuitu cu o multime de tabele, formularie etc., cari ingreuiéda multu pretiulu dinsului.

Pentru-cá totusi se si lu póta procurá si cei cu midilóce mai restrinse, va esi in brosiure lunarie, alu caroru pretiu se va numerá din partea prenumerantiloru succesive.

Fia-care brosiura va cuprinde celu puçinu 3 cóle octavu mare si va costá cu portulu postale 30 cr.

Preste totu voru fi 6-7 brosiure.

Brosiur'a 1 va esi in 20 Martiu, a 2-a in 20 Aprile, si asiá mai incolo, totu in a 20 di din fia-care luna, pâna la completarea opului.

Prenumeratiunea se face pentru primele 4 brosiure de odata cu 1 fl.

Pretiulu celoru din urma 3-4 brosiure se va indicá pre invelitore brosiurei a 4-a din seri'a prima. Elu va depinde dela numerulu prenumerantiloru, inse la nice unu casu nu va fi mai mare — a proportiune — decâtu alu seriei I.

Domnii colectanti voru primi dupa 8 esemplarie platite alu 9-lea cá premiu.

Banii se potu tramete mai lesne prin asemnatiuni postali. (Posta utalvány).

Domnii colectanti suntu rogati, cá celu multu in 14 zile dupa primirea invitãrei acesteia se binevoiesca a reintorná listele de prenumeranti, cá editur'a se se scia orientá asup'a numerulu esemplarieloru tiparinde, cá-ce esemplarie superflue si pentru negotiatoritu in bolte nu se voru tipari.

Tóte epistolele, cari atingu partea literaria a intreprinderii, suntu a se adresá autorulu in Alb'a Julia. (Gyulafehérvár).

Epistolele cu prenumerãri si cari atingu editur'a, suntu a se adresá editurei subscribe. — Blasiu in 12 Martiu 1879.

Tipografi'a Seminariala.

Din parte-ne recomandam onor. publicu cu tóta caldur'a acést'a carte fórte utila si de mare inportantia pentru viati'a publica si privata.

Morburi de pieptu si plumani

de ori-ce natura se curéza siguru prin

Allopulu de plante Schneeberg a l. Wilhelm

pregatitu dupa prescrierea mediculu, si se capeta de la Franz Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen. Suculu acest'a s'a doveditu de bunu pentru dorerile de grumazu si pieptu, gripa, ragusiela, tusa si troгна. Multi cumperatori marturisescu, ca numai suculu acestui-a au a-si multumi somnulu placutu.

Escellentu este suculu acest'a, cá preservativa pe tempu neguros si aspru.

In urm'a gustulu fórte placutu copiiloru este fosolatoriu, celui-ce suferu de plumani inse, o trebuintia; cantaretiloru si oratoriloru conf'ra vocei inchise seu ragusite, unu midilocu necesariu.

Multime de atestate confirma cele de susu: Cea mai clara dovéda despre effectulu extraordinariu alu acestui sucu este, ca cons. de curte de d. prof. Gppolzer, rectorulu magn. la universitatea c. r. din Vien'a, ilu folosescu cu celu mai bunu succesu in spitalu, precumu si la persóne private.

Asemene s'a aflatu recomandabilu si s'a prescriesu adese suculu acesta de multi alti medici indigeni si din strainatate.

Pentru dovedirea celoru afirmate reproducem urmatóriele scrisori recunoscutóre:

Testimoniu.

Fiiulu meu de siese ani Franciscu a suferitu optu septemani in tusa magarésca in asia mesura, in cátu me temeám cá nu cumu-va se se inuece; intru ace'a a slabitu cu totul si a fostu atátu de debil, in cátu abia stá pre petióre. Atunci mi-s'a recomandat allopulu de plante de Schneeberg, si multiamita acestui midilocu minunatu, indata dupa iatrebuintiarea primei sticle a mai in-cetatu tusa, dupa a dou'a sticle cautá bene afora copilulu, a venitu la potere si de atunci e deplinu sanetosu. — Si fetiorulu meu celu mai mare a scapatu in cátev'a zile, prein midiloculu acest'a, de o tusa mare si ragusiela.

Deci cu multiamita sincera estradau acestu testimoniu, pentru curarea rapede si miraculósa a copiiloru mei si dorescu cá acestu midilocu se devina cunoscutu si fosolitu in tóte partile prein omenimea suferinda.

Flatz, 6. Martiu 1855.

Anton Just.

Laurentiu Scheibenreif, primariu.

Onorate Domnule!

Te rogu a-mi mai tramite cátu mai in graba inca 4 sticle dein renumitulu D-tale Allopulu de planta, dupa fosolirea aloru 2 sticle afiu cá dorerea de pieptu si gutu, pre cumu si respiratiunea scurta se micioréza pre di ce merge, pentru ace'a me

adresezu astadata de a dreptulu la D-Ta, in sperarea de a capatá dein celu mai próspetu. Acludu 5 fl. m. c.

Cu tóta stim'a se subsémna

Heinrich Bock, chirurgu.

Münchret langa Ostrang, 23. Febr. 1859.

Testimoniu medicale.

Allopulu de plante Schneeberg este unu medicamentu fórte usioru pentru doreri de pieptu, asthima, hectica, tusa, cataru, si este de recomandat in casuri de astfelu de bóle.

Hohenmauth, 25. Ian. 1858. Dr. Feschl.

D-lui L. Cantily, apotecar in Graz.

Onor. Die! Folosindu in desiertu diferite midilóce pentru dorerea de pieptu, de carea suferiam greu de 2 ani, am cercatu si cu o butelia de allopulu de plante Schneeberg anuciatu de d-ta, care se póte recomandá pe siguru la toti hecticii; pentru-ca, dupa iatrebuintiarea celui d'antaiu exemplariu am sentitu usiorare, si dupa-ce am mai cercatu cu 2 sticle din acést'a medicina minunata, sanetatea mi se restaurá pe deplinu. Multiamindu-si Dlu meu, din tóta ánim'a, remanu alu D-tale servitoriu cu totu obligatu

Graz, 3. Febr. 1857.

W. J. Pock.

Domnulu meu! (21) 33

Dupa-ce prin iatrebuintiarea allopului d-tale am scapatu cu totul de tusea mea si de ragusiela impreunata cu aceea, de care suferisem septemani si totu odata in urmarea binefactóreloru rezultate ale acestui alopu minunatu de plante mi-am recastigatu si vocea de mai nainte, me sentiu fórte obligatu a Ti multiami din tóta ánim'a pentru acést'a inventiune salutaria, cum si a recomanda acést'a medicina probata, dupa a mea convictiune, la toti cáti suferu de pieptu si mai ver-tosu cantaretiloru. Cu perfecta stima

Peisching, 25 Juniu 1857.

Joanu Bauer, docente.

Informatiunea despre folosire se alatura la fia-care sticle. Pretiulu unei sticle 1 fl. 25 cr. v. a. Pachetarea se computa cu 20 cr.

Depositulu principale la Franciscu Wilhelm apotecariu in Neunkirchen.

Allopulu de plante genuinu se mai adá in Sabiu: Friedrich Thalmayer, comerciante. Aradu: F. Tones & Comp. Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu. Alba-Julia, Juliu Fröhlich, apotecariu. Clusiu: Ed. Valentini, apotecariu. Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu. Sighisior'a: J. B. Teutsch, comerciante.